

การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

METHODS OF PARA RUBBER PLANTING AS PERCEIVED BY FARMERS
PARTICIPATING IN PARA RUBBER PLANTATION PROJECT
IN DOKKAMTAI DISTRICT, PAYAO PROVINCE

พฤษภา จันพะโยม

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2551

การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

METHODS OF PARA RUBBER PLANTING AS PERCEIVED BY FARMERS
PARTICIPATING IN PARA RUBBER PLANTATION PROJECT
IN DOKKAMTAI DISTRICT, PAYAO PROVINCE

พฤกษา จันพะยอม

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง
การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา
ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

METHODS OF PARA RUBBER PLANTING AS PERCEIVED BY FARMERS
PARTICIPATING IN PARA RUBBER PLANTATION PROJECT
IN DOKKAMTAI DISTRICT, PAYAO PROVINCE

โดย
พุกยา จันพะยอม

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล)

วันที่ 27 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2557

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 27 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2557

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วิศักดิ์ ปรกติ)

วันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 27 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 27 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2557

ชื่อเรื่อง	การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพุกษา จันพะยอม
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา 2) การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จากกลุ่มตัวอย่าง 87 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ สมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน มีรายได้ในภาคการเกษตรจากการปลูกพืชอื่น ๆ หรือเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 67,563.22 บาทต่อปี มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 36.84 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรโดยการปลูกพืชไร่ มีสภาพถือถือครองเป็น สปก.4-01 รับรู้ข่าวสารการเกษตรจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร โทรทัศน์ และวารสาร/นิตยสารทางการเกษตร เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยประมาณ 7 ครั้งต่อปี ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี มีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 21.46 ไร่ มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ปี มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 4 คน

ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีการรับรู้เกี่ยวกับด้านการปลูกยางพารา ในประเด็น 1) การเตรียมพื้นที่ก่อนปลูกยาง 2) การเตรียมหลุมก่อนปลูก 3) การปลูกซ่อมยางพารา 4) การวางแผนปลูกต้องคำนึงถึงทิศทางลม 5) การวางแผนปลูกตามความลาดเอียงของพื้นที่ 6) ขนาดของหลุมปลูก 7) การวางแผนปลูกยางพาราให้มีความสะดวกในการกรีดยาง และการรวบรวมผลผลิต 8) ยางพาราที่ปลูกเป็นยางพาราชำถุง และ 9) การกำหนดระยะปลูกให้เหมาะสม ส่วนที่เหลืออีก 3 ประเด็น คือ

1)วิธีการปลูกยางพาราที่มีถึง 3 วิธี 2)การปลูกด้วยดินต่อตา และ 3) การปลูกด้วยเมล็ดและติดตามภายหลัง มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลระบุว่ารับรู้ร้น้อยกว่าประเด็นอื่น

ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าร้อยละ 90.00 มีการรับรู้ในด้านวิธีการดูแลรักษายางพารา ในประเด็น 1) การตัดแต่งกิ่ง เพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต และป้องกันโรค 2) การใส่ปุ๋ยยางพาราโดยการหว่านระหว่างแถวต้นยางพารา 3) ช่วงเวลาในการตัดแต่งกิ่งยางพาราเมื่อยางพารามีอายุน้อย 4) การตัดแต่งกิ่งต้นยางพาราที่เจริญเติบโตแล้ว 5) การใส่ปุ๋ยยางพาราที่อายุน้อย 6) ระยะเวลาการใส่ปุ๋ยยางพาราที่เหมาะสมในฤดูฝน และ 7) การไม่ควรใส่ปุ๋ยต้นยางพาราในฤดูแล้ง ส่วนประเด็นวิธีการรักษาต้นยางพาราตายยอดมีเกษตรกรรับรู้ร้อยละ 81.61 และประเด็นวิธีการป้องกันการไหม้ของยางพาราจากแสงแดดโดยปูนขาวมีเกษตรกรรับรู้ร้อยละ 62.07 เท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 95.40 มีการรับรู้เกี่ยวกับด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วมในประเด็น ช่วงเวลาในการปลูกพืชแซม ส่วนในประเด็นอื่นคือ 1) ประโยชน์ของการปลูกพืชคลุมดิน และ 2) ระบบการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 85.06 และ 81.61 ตามลำดับ ระบุว่ามีการรับรู้

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพารานั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับ 1) ปุ๋ยและสารเคมีมีราคาแพง 2) ต้นยางที่ได้รับมีขนาดเล็ก 3) ฤดูฝนมีปริมาณฝนตกน้อยน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ต้นยางตาย 4) มีความรู้ในการดูแลรักษาน้อย และ 5) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซม

Title	Methods of Para Rubber Planting as Perceived by Farmers Participating in Para Rubber Plantation Project in Dokkamtai District, Payao Province
Author	Miss Preuksa Junpayom
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Mr. Kittipong Towthiratul

ABSTRACT

This study was conducted to investigate: 1) socio-economic characteristics of farmers participating in para rubber plantation project; 2) methods of para rubber planting as perceived by farmers participating in the project; and 3) problems encountered in para rubber plantation project. Data were obtained by using interview schedule distributed to 87 samples of the farmer participating in para rubber plantation project and analyzed by the research statistical package.

The findings showed that most of the respondents were male, 47 years old on average and elementary school graduates. They had 4 family members on average. They earned income from agricultural sector for 67,563.22 baht per year and had experience in farming for 36.84 years on average. Most of them did cropping on the land provided by the office of Land Reform for Agriculture (ORA 4-01 document). They perceived agricultural information through television and agricultural journals/magazines. They were members of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. They had experience in training for 7 times a year on average, 3 out of pertaining on para rubber planting. They had para rubber plantation area for 21.46 rai, with an average of 3 years experience in para rubber planting, and 4 labors for para rubber planting.

Almost all of the respondents perceived para rubber planting methods in the following aspects: 1) soil preparation; 2) bed preparation before planting; 3) para rubber planting for replacement; 4) planting row direction; 5) laying out of planting row contour; 6) size of planting bed; 7) laying out of planting row for the convenience in harvesting; 8) the para rubber to be planted are pouched-grafting; and 9) the determination of appropriate spacing. However, the

following were less perceived than other aspects: 1) the 3 methods of para rubber planting; 2) planting by budding method; and 3) planting by seed with budding.

More than 90 percentage of the respondents perceived methods of para rubber caring in the following aspects : 1) pruning for growth and disease prevention; 2) side dressing of fertilizer along the row of para rubber trees; 3) pruning time of young para rubber trees; 4) pruning of mature para rubber trees; 5) fertilizer application to young para rubber plant; 6) appropriate time for fertilizer application during rainy season; and 7) fertilizer application during dry season. In aspects of taking care of para rubber, 81.61 percentage of the respondents perceived the care of para rubber plant infected with blight, and 62.07 percentage of the respondents perceived the prevention of sun burned leaf.

Almost all of the respondents (95.04 %) perceived timing of inter-row cropping, whereas 85.06 percentage perceived the advantage of cover crop and 81.61 percentage perceived system of inter-row cropping in para rubber plantation area.

The respondents viewed that the following were their problems on para rubber planting: 1) high price of fertilizers and chemicals; 2) obtained para rubber trees were too small; 3) inadequate water and precipitation; 4) having little knowledge on caring and maintaining; and 5) lacking of knowledge on inter-row cropping.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาจากประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์กิตติพงษ์ โตธิรกุล พร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ อาจารย์ ดร.วิรัชศักดิ์ ปรกติ และคณาจารย์ผู้ให้ความรู้ทุกวิชา รวมถึงบุคลากรของภาควิชาส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ดูแล และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ความกระจ่างยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพะเยา รวมทั้งเกษตรกรอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามในโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอโน้มระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจนสำเร็จตามความมุ่งหวัง

พฤษภา จันพะโยม

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาของการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้	7
ความหมายของการรับรู้	7
กระบวนการรับรู้	8
ความสำคัญของการรับรู้	10
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้	10
การปลูกยางพารา	11
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของยางพารา	11
พันธุ์ยางพารา	12
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา	12
การปลูกและบำรุงรักษายางพารา	14
การปลูกพืชแซมระหว่างแถวยางพารา	18
โรคและศัตรูยางพาราที่สำคัญ	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การปลูกยางพาราในประเทศไทย	22
พื้นที่ปลูกยางพารา	22
เศรษฐกิจและการตลาดยางของไทย	23
ราคายาง	24
ไม้ยางพารา	25
นโยบายและมาตรการภาครัฐ	26
การเสริมรายได้เจ้าของสวนยาง	28
โครงการปลูกยางพารา	29
รายละเอียดของโครงการปลูกยางพารา	39
กิจกรรมการปลูกยางพารา	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
ภาคสรุป	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	40
สถานที่ดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	41
การทดสอบเครื่องมือ	42
การรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
ระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัย	44
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	45
ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา	45
ลักษณะส่วนบุคคล	45
ลักษณะทางเศรษฐกิจ	48
ลักษณะทางสังคม	52
ลักษณะการปลูกยางพารา	56

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและเนื้อที่ผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา	3
2 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย ปี 2546	23
3 การผลิต การส่งออก การใช้ยางธรรมชาติของประเทศไทยปี 2542-2546	23
4 ตลาดส่งออกยางที่สำคัญของประเทศไทยปี 2543-2546	24
5 ราคาน้ำยางสด และราคาน้ำยางขึ้นระหว่างปี 2543-2546	25
6 มูลค่าการส่งออกเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนจากไม้ยางพาราของประเทศไทย ปี 2542-2546	26
7 พื้นที่ปลูกยาง ในประเทศไทย	30
8 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกยางพาราทั้งหมดและจำนวนตัวอย่างของแต่ละตำบล	41
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	46
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	46
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	47
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว	48
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ	49
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ในการทำการเกษตร	50
15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพเกษตรกรที่ทำ	51
16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดินใน โครงการปลูกยางพารา	51
17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารการเกษตร	52
18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร	53
19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม เกี่ยวกับการปลูกยางพารา	54
20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม เกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ	55
21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมรวม	56
22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดของพื้นที่ปลูกยางพารา	57
23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานที่ใช้ใน การปลูกยางพารา 59
25	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านวิธีการปลูกยางพารา 60
26	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านวิธีการดูแลรักษา 62
27	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านการปลูกพืชแซม และพืชร่วม 64
28	จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะในการ ปลูกยางพารา 65

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กระบวนการรับรู้ของ Huse and Bowditch	9
2 กระบวนการยอมรับของ Schermerhorn, Hunt and Osborn	9

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ยางพารานับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศโดยมีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าพืชชนิดอื่น ๆ และสามารถทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาพื้นที่การปลูกยางพาราของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ พบว่า ประเทศไทยมีพื้นที่การเพาะปลูกยางพาราเป็นอันดับ 2 รองจากประเทศอินโดนีเซีย แต่ประเทศไทยมีปริมาณผลผลิตยางพารามากที่สุดในโลก จนติดอันดับประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก (สถาบันวิจัยยาง, 2543: 25) ยางพารามีถิ่นกำเนิดในอเมริกาใต้และอเมริกากลาง โดยนำเข้ามาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2442 ที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ต่อมาได้มีการขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และจนปี พ.ศ. 2453 ได้เริ่มมีการผลิตรายางพาราเพื่อการส่งออก ซึ่งในขณะนั้นความต้องการยางแผ่นดิบในตลาดโลกสูงมาก ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียรวมทั้งประเทศไทยได้ขยายพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้น จนถึงปี พ.ศ. 2463 ผลผลิตยางพาราเกินความต้องการทำให้ราคายางพาราลดลง และต่อมาได้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น การค้าขายทั่วโลกตกต่ำ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ต้องล้มเลิกไปมาก ทำให้ประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั่วโลกจัดระบบโควตาการนำเข้าควบคุมการผลิต จำหน่ายด้วยความตกลงควบคุมจำกัดการค้าขายระหว่างประเทศ โดยห้ามปลูก ผลิต และส่งออกยางเกินโควตา ในประเทศไทยได้มีการพระราชบัญญัติควบคุมจำกัดยาง พ.ศ. 2477 เป็นเครื่องมือควบคุมจำกัดยาง และต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2487 ได้ยกเลิกการควบคุมจำกัดยางระหว่างประเทศ เพราะสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป และความต้องการยางเพื่อบูรณะของประเทศต่าง ๆ ได้มีมากขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถปลูกยางพาราได้อย่างเสรีและขยายพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นตามลำดับ (บดี นพวงศ์ ณ อยุธยา, 2542: 77-81)

ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2545 ปริมาณความต้องการยางพารามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี จึงมีการคาดการณ์กันว่าหากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ต่อไป ในปี พ.ศ. 2551 โลกจะขาดแคลนยางอย่างน้อย 41,000 ล้านบาท และความขาดแคลนจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ปัจจุบันประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศที่ใช้ยางมากที่สุดในโลก จำนวนปีละประมาณ 1.2 ล้านตัน ในขณะที่สามารถผลิตได้เองเพียง 4-4.5 แสนตันต่อปีเท่านั้น จำนวนที่เหลือต้องนำเข้าจากประเทศอื่น ส่วนใหญ่จะนำเข้าจากประเทศไทยประมาณปีละ 4.4 ล้านตัน และมีแนวโน้มนำเข้าจากประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี จึงคาดว่าในปี พ.ศ.

2550 ประเทศจีนต้องการใช้ยางสูงถึง 1.7-1.8 ล้านตัน และคาดว่าจะต้องนำเข้ายางจากประเทศไทย ไม่น้อยกว่า 7 แสนตัน ศักยภาพการผลิตของผู้ผลิตยางสำคัญ ๆ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม แต่ละประเทศสามารถเพิ่มผลผลิตได้ไม่สูงนัก จึงเป็นโอกาสที่ดีของประเทศไทยซึ่งมี ศักยภาพในการผลิตยางพารามากกว่า และเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการใช้ยางของโลก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีขอเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราตามโครงการ ปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) พื้นที่ปลูกยางพารา 1 ล้านไร่ โดยแบ่งพื้นที่ปลูกในภาคเหนือจำนวน 3 แสนไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 แสนไร่ ทั้งนี้ได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการ กำหนดเขตปลูกยางพาราที่เหมาะสม ตรวจสอบ ควบคุม กำกับ และจัดหาพันธุ์ยาง ให้สำนักงาน กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปลูกยางพาราตามโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบในการจัดหา สินเชื่อให้กับเกษตรกร โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นผู้จัดสรรเงินให้ เกษตรกรกู้ โดยรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ครึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย ทำให้เกษตรกรในภาคเหนือมี ความสนใจกันมาก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้คำแนะนำวิชาการการปลูกยาง การ ถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดูแลรักษาสวนยางพารา ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ เพื่ อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพาราต่อไป

ปัญหาการวิจัย

(Research Problem)

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนบนที่ภาครัฐให้ความสำคัญเห็นชอบ ขยายพื้นที่การปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่ตามโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราจำนวน พื้นที่ 1 ล้านไร่ เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร อีกนัยหนึ่งเป็นการเตรียมหา ลู่ทางแก้ไขปัญหาพืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ก่อนหน้านี้ อาจประสบปัญหามากยิ่งขึ้นในอนาคต ทั้งในเรื่อง ราคาพืชไร่มีความผันแปรมาก เกษตรกรจึงมีรายได้ไม่แน่นอนและประสบปัญหาความยากจน รัฐบาลจึงได้พยายามหาพืชชนิดใหม่มาปลูกทดแทน ในขณะเดียวกันการปลูกยางพาราซึ่งเป็นไม้ยืน ดันเป็นการรักษาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายลง ไป ในขณะเดียวกันความต้องการผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารามีจำนวนมากขึ้นเพื่อนำไปประดิษฐ์ เฟอร์นิเจอร์ ซึ่งการปลูกยางพาราจึงเป็นการแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและเป็นการแก้ปัญหาความ

ยากจนของเกษตรกร โดยจังหวัดพะเยาในปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกยางพาราตามโครงการจำนวน 31,889.85 ไร่ และมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 3,236 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและเนื้อที่ผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)	เนื้อที่ (ไร่)
กิ่งอำเภอภูกามยาว	82	871.25
กิ่งอำเภอภูซาง	471	3,752.65
จุน	322	3,074.00
เชียงคำ	590	5,731.50
ดอกคำใต้	682	6,437.90
ปง	475	4,959.45
เมือง	366	4,333.60
แม่ใจ	47	452.45
รวม	3,236	31,889.85

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา (2548)

อำเภอดอกคำใต้เป็นอำเภอหนึ่งที่มีจำนวนพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในจังหวัดพะเยา ซึ่งการปลูกยางพาราในภาคเหนือยังถือว่าเป็นสิ่งที่ใหม่อยู่สำหรับเกษตรกร อาจจะทำให้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญและขาดประสบการณ์ทั้งในเรื่องการจัดการในสวนยางพารา เช่น การเตรียมพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความรู้เรื่องการตลาด เพื่อเป็นแนวทางที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงวิธีการส่งเสริมการปลูกยางพาราให้เกษตรกรได้อย่างถูกต้องวิธี ให้เหมาะสมเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพได้ผลดีได้ตามนโยบายของรัฐบาล และจะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราให้มากยิ่งขึ้น จึงต้องการทราบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้มีลักษณะอย่างไรบ้าง มีลักษณะการปลูกยางพาราอย่างไรบ้าง รวมทั้งการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีมากน้อยเพียงใด ในขณะเดียวกันในการเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราในเรื่องใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยเรื่อง การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา
2. เพื่อทราบถึงการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานส่งเสริมและพัฒนาการปลูกยางพาราในระดับจังหวัดให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล อันจะเป็นการแก้ปัญหาของเกษตรกรในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยาได้อย่างแท้จริง สามารถเอื้ออำนวยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบงานยางพาราเกิดความมั่นใจ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยาอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้ที่สนใจสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการปลูกยางพาราต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้จะจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

2. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราใน อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 682 ราย

3. ศึกษาเฉพาะกรณีการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ปลูกยางพาราในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

การรับรู้ของเกษตรกร หมายถึง การที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราถึง วิธีการปลูกยางพาราที่ถูกต้อง โดยแบ่งเป็น “รับรู้” และ “ไม่รับรู้” โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละ บุคคล แล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด ถ้าหากค่าคะแนนเฉลี่ยของบุคคลใดมีค่า เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยรวม หมายถึง “รับรู้” แต่ถ้าค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลใดมีค่าน้อย กว่าค่าคะแนนรวมเฉลี่ย หมายถึง “ไม่รับรู้”

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

โครงการปลูกยางพารา หมายถึง โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และ ความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2547 เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการภาคีรัฐสนับสนุน ได้แก่ 1) ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้นต่อไร่ ต้นละ 16 บาท เป็น เงิน 1,440 บาทต่อไร่ 2) ได้รับจัดสรรสินเชื่อเป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาทต่อไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวดในระยะเวลา 6 ปี ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรเป็นผู้จัดสรรเงินให้เกษตรกรกู้และรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ครึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย ในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ และระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลักษณะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้จากการปลูกยางพารา รายได้จากการปลูกพืช อื่น ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัด พะเยา

ลักษณะทางสังคม หมายถึง สภาพการถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำการเกษตร อาชีพเกษตรกรที่ทำ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคลองคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลักษณะการปลูกยางพารา หมายถึง จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา ขนาดพื้นที่ที่ถือปลูกยางพารา ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคลองคำใต้ จังหวัดพะเยา

ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนชั้นปีที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการศึกษาสูงสุด ในสถานที่เรียนทั้งของรัฐและเอกชน

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครัวเรือน ที่ได้จากการขายยางพาราทั้งหมดต่อปี

สภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง ประเภทที่ดินทั้งหมดที่เกษตรกรใช้เพื่อปลูกยางพารา
ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ทำการปลูกยางพาราของผู้ให้ข้อมูล คิดเป็นจำนวนไร่

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา หมายถึง จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพาราทั้งที่เป็นแรงงานในครอบครัว แรงงานจ้างประจำ และแรงงานจ้างชั่วคราว

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม หมายถึง ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารา จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้จัดหลักสูตรอบรมขึ้น โดยนับจำนวนครั้งที่เกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมในปีที่ผ่านมาวัดเป็นจำนวนปี

ประสบการณ์ในการเกษตร หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรเริ่มประกอบอาชีพทำการเกษตรจนถึงปัจจุบันโดยคิดหน่วยเป็นปี

ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรเริ่มประกอบอาชีพการทำปลูกยางพาราจนถึงปัจจุบันโดยคิดหน่วยเป็นปี

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่เกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้านของตน

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกยางพารา หมายถึง การได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับความรู้ การปลูกยางพาราจากแหล่งต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสารการเกษตร เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำสวนยาง เป็นต้น

บทที่ 2
การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
(REVIEW OF RELATED LITERATURES)

การวิจัยเรื่องการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอค้อฟ้าได้ จังหวัดพะเยา ได้ตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความกระจ่างถึงปัญหาการวิจัย สามารถวางแผนและออกแบบการดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้องโดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้
2. การปลูกยางพารา
3. การปลูกยางพาราในประเทศไทย
4. โครงการปลูกยางพารา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

ความหมายของการรับรู้

มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ (perception) ไว้ดังนี้

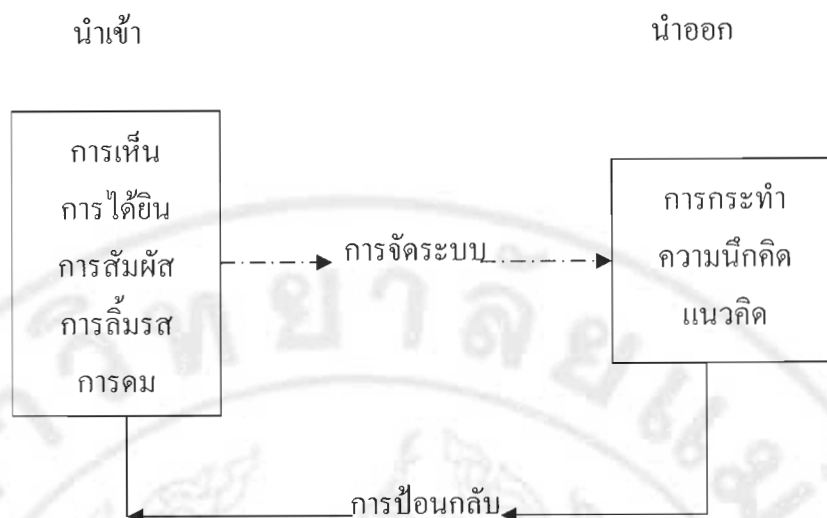
สุชา จันทร์โฮม (2525: 119) กล่าวว่า การรับรู้คือการตีความจากการสัมผัส (sensation) และในแง่ของพฤติกรรมกรรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในขณะที่บุญสม วราเอกศิริ (2529: 155-156) ได้อธิบายสรุปว่า “การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่เราได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเราแล้วสร้างความรู้สึกลักษณะเป็นจริงขึ้นมาโดยผ่านกระบวนการทำงานของระบบประสาทสัมผัส” ส่วนจำเนียร โชติช่วง (2516: 2) กล่าวว่า การรับรู้คือการสัมผัสที่มีความหมาย (sensation) การรับรู้เป็นการแปลหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายหรือที่รู้จักเข้าใจ และกระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วย การสัมผัสหรืออาการสัมผัส ชนิด และธรรมชาติของสิ่งที่มาเร้า การแปลความหมายจากอาการสัมผัส การให้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เกิดเพื่อแปลความหมาย

โสภา ชูพิชัยกุล (2521: 130) กล่าวว่า การรับรู้คือกระบวนการที่อินทรีย์ต่างๆ พยายามที่จะแสดงความรู้สึกจากสิ่งที่ตนได้รับรู้ออกมาในรูปของการกระทำใดกระทำหนึ่งหรือในรูปของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย ซึ่งต้องอาศัยจิตวิทยาทั่วไป อวัยวะสัมผัสต่างๆ เช่น ตา ปา หู จมูก เป็นต้น ส่วน Garrison and Magoon (1972) อ้างใน ราณี วิริยะกิจเจริญ (2535: 32) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการซึ่งสมองตีความหรือแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากการสัมผัสของร่างกายกับสิ่งแวดล้อมที่สัมผัสนั้นเป็นอย่างไร มีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร และการที่จะรับรู้สิ่งเร้าที่มาสัมผัสนั้นต้องอาศัยประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยในการตีความ ถ้าไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนบุคคลไม่สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งนั้นมีความหมายอย่างไร และกันยา สุวรรณแสง (2533: 119) กล่าวว่า การรับรู้คือการใช้ประสบการณ์เดิมแปลความหมายสิ่งเร้าที่ผ่านประสาทสัมผัสเกิดความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร

จากความหมายของการรับรู้ที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การรับรู้หมายถึง การแปลความหรือการให้ความหมายกับสิ่งที่บุคคลได้รับโดยผ่านประสาททั้ง 5 โดยใช้ประสบการณ์เดิมและเกิดการเรียนรู้ในตัวบุคคลแล้วถึงนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

กระบวนการรับรู้

ราณี วิริยะกิจเจริญ (2535: 10) กล่าวว่า การรับรู้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลซึ่งไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง การรับรู้เป็นกระบวนการประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังที่ Huse and Bowditch (1977: 127) ได้กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนเป็นเสมือนระบบชนิดที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มาสู่ตน โดยผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การลิ้มรส และการดม จากนั้นข้อมูลที่เข้ามาจะได้รับการจัดระบบและกลายมาเป็นสิ่งที่รับรู้โดยสามารถตอบสนองออกมาเป็นการกระทำ ความนึกคิด และแนวคิด

ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้ของ Huse and Bowditch (1977: 127)

Schermerhorn, Hunt and Osborn (1982: 409-410) อ้างใน ภาณี วิริยะกิจเจริญ (2535: 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่าเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้นในการตีความสิ่งเร้าที่มาสัมผัสต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีความสำคัญสำหรับผู้รับรู้ การรับรู้เป็นปัจเจกบุคคลมีความแตกต่างกันไม่มีบุคคลใดที่จะมีการรับรู้ที่เหมือนกับบุคคลอื่นเลยทีเดียว เพราะเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าหรือสิ่งรับรู้ที่เพิ่มขึ้นเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายเฉพาะตัวเอง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการยอมรับของ Schermerhorn, Hunt and Osborn (1982: 409-410)

สรุปได้ว่า กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ประกอบด้วยสิ่งเร้าหรือข้อมูลนำมาสู่การสัมผัส การเลือก การแปลความ หรือการให้คุณค่า โดยอาศัยปัจจัยการเลือก การแปลความ หรือการให้คุณค่า โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ภายในและภายนอกตัวบุคคลมาแปลความหรือการให้คุณค่า โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่ตอบสนองออกมาในรูปของความคิด การคาดคิด

หรือการกระทำ อย่างไรก็ตามกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ย่อมมีปัจจัยหลายอย่างทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลรับรู้ต่างกัน

ความสำคัญของการรับรู้

การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมประจำวันตลอดจนปฏิกิริยาทางสังคม และการรับรู้ไม่ใช่การคัดลอกลักษณะเชิงกายภาพเข้าสู่สมอง สิ่งที่ได้รับจึงไม่ถูกต้องเสมอไป (รัจรี นพเกตุ, 2540: 4) การรับรู้ที่ถูกต้องจะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่ดี เพราะถ้าคนเราจะมี ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้ที่ดีเสียก่อน ซึ่งกันยา สุวรรณแสง (2532: 50) กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. การรับรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การรับรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ และในทำนองเดียวกันการเรียนรู้ที่มีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่ เนื่องจากความรู้ความจำเดิมจะช่วยแปลความหมายให้ทราบว่าเป็นอะไร
2. การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรมเมื่อเกิดการรับรู้ขึ้นแล้ว ย่อมจะเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์ต่อมา พัฒนาเป็นเจตคติและการเกิดพฤติกรรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

จำเนียร โชติช่วง (2525: 36) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของมนุษย์มีมากมายหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปที่สำคัญได้ 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล อันได้แก่ คุณสมบัติของตัวผู้รับรู้ เช่น ความต้องการ หรือแรงขับ คุณค่า ความสนใจ ความพอใจ และประสบการณ์เดิม
2. ปัจจัยจากองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ความยึดมั่น ความเชื่อถือ คำบอกเล่า คำสอนที่ได้รับต่อ ๆ กันมา

ชูชีพ อ่อนสูงเนิน (2522: 152) กล่าวว่า การรับรู้จะถูกต้องเพียงใด หรือเกิดการรับรู้แบบใดนั้นเกิดขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้า และตัวผู้รับ โดยสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิดการรับรู้จะต้องเป็นสิ่งเร้าที่มีลักษณะดึงดูดความสนใจของบุคคลได้ดี เช่น สิ่งเร้าที่มีความเข้มกว่า สิ่งเร้าที่มีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ และสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างจากสิ่งอื่น ส่วนปัจจัยด้านผู้รับนั้นอาจแยกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านจิตใจ

การปลูกยางพารา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของยางพารา

ปีทมา ชนะสงคราม (2541: 5) ได้กล่าวถึงลักษณะของยางพาราว่า ลำต้นยางพาราจัดเป็นไม้เนื้ออ่อน เมื่อโตเต็มที่จะมีความสูง 25-30 เมตร ลักษณะของการแผ่กิ่งเป็นเส้นทะแยงมุมกับลำต้น

เปลือก (bark) ห่อหุ้มอยู่ภายนอกของต้นยางพารา และเป็นส่วนของท่ออาหารที่เกิดจากการแบ่งตัวออกมาของเยื่อเจริญ (cambium) โดยอยู่ระหว่างเนื้อไม้และเปลือกไม้ ผลผลิตของต้นพาราได้จากส่วนของเปลือก โดยทั่วไปเปลือกยางพาราหนาประมาณ 6.5-15.0 มิลลิเมตร เปลือกยางพาราแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ

1. เปลือกชั้นในสุด (soft bark zone) อยู่บริเวณระหว่างเนื้อเยื่อเจริญกับเนื้อไม้เป็นเนื้อเยื่อ และท่อน้ำยางที่สร้างมาใหม่ นับเป็นชั้นสมบูรณ์ที่สุด และมีวงของท่อน้ำยางหนาแน่น ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดของการให้ปริมาณน้ำยาง แต่มีความหนาเพียงร้อยละ 20-30 ของความหนาเปลือกทั้งหมด
2. เปลือกชั้นนอก (hard bark zone) เป็นเยื่อเจริญที่ถูกดันออกมาอยู่ด้านนอก ซึ่งชั้นนี้มีความหนามากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 70-80 ของความหนาเปลือกทั้งหมด ชั้นนี้จะเกิด stone cell มีผลให้เปลือกยางแข็ง และท่อน้ำยางไม่สมบูรณ์ส่งผลให้ผลผลิตต่ำลง
3. ชั้นของคอร์ค (cork) เป็นชั้นเปลือกนอกสุด เป็นเนื้อเยื่อที่ตายแล้วทำหน้าที่ป้องกันและรักษาความชื้นให้แก่เปลือกด้านใน

ท่อมน้ำยาง (laticiferous vessel, laticiferous หรือ latex vessel) เกิดจากการแบ่งตัวของเยื่อเจริญมีลักษณะคล้ายแห ท่อน้ำยางเรียงตัวกันเป็นวงรอบลำต้นมีรอยเปิดถึงกันได้ภายในวงเดียวกัน มีการเรียงตัวรอบลำต้นตามแนวตั้งเป็นชั้น ๆ และมีลักษณะการพันวนทางขวารอบลำต้นไปถึงยอด

ใบ ลักษณะใบยางพารามีก้านที่มีใบยาว 3 ใบ บางพันธุ์ 5 ใบ ต้นยางพาราผลัดใบปีละครั้งช่วงฤดูแล้ง

ดอกและผล ยางพาราเริ่มออกดอก เมื่ออายุประมาณ 5-6 ปี โดยออกดอกปีละ 2 ครั้ง และเจริญเป็นผลภายใน 5 เดือน ผลมีลักษณะคล้ายเมล็ดสะอึก

ราก รากของต้นยางพารามีอยู่ 2 ชนิด คือ รากแก้ว (primary root) ซึ่งจะหยั่งไปในดินอยู่ในระดับความลึก 1.50-2.00 เมตร แต่ถ้าดินดีอาจหยั่งได้ลึกมากกว่า 2 เมตร และรากที่แตก

ไปด้านข้าง (lateral roots) ซึ่งสามารถแผ่ออกไปได้ไกลถึง 20 เมตร ทำหน้าที่ดูดซึมธาตุอาหาร น้ำ และเกลือแร่ ไปเลี้ยงลำต้นและกิ่งก้าน

น้ำยาง มีลักษณะเป็นน้ำสีขาวคล้ายน้ำมัน ในน้ำยางมีเนื้อยางแห้ง และสารคาร์บอน อยู่ประมาณร้อยละ 30-35 ซึ่งเนื้อยางแห้งประกอบด้วย ไฮโดรคาร์บอนร้อยละ 92 และสารประกอบที่ไม่ใช่ไฮโดรคาร์บอนร้อยละ 8 ได้แก่ สารจำพวก Protein, Glucosides, Lipids, Mineral, Salt และ Enzymes มีผลต่อการทำให้ยางคงรูป และคุณสมบัติของยาง เช่น ความยืดหยุ่นของยาง เป็นต้น

พันธุ์ยางพารา

พันธุ์ยางพาราเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการแรกของเกษตรกรชาวสวนยาง ที่จะต้องตัดสินใจเลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในแต่ละพื้นที่ พันธุ์ยางพารา มีมากมายหลายพันธุ์แต่ละพันธุ์ มีลักษณะและคุณสมบัติตลอดจนข้อดีข้อเสีย แตกต่างกันไป กรมวิชาการเกษตร (2542: 1) ได้แนะนำพันธุ์ยางเพราะเห็นว่าพันธุ์ยางพาราที่สามารถนำไปปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย คือ

- (1) พันธุ์ยางชั้น 1 ได้แก่พันธุ์ สถาบันวิจัยยาง 251, สงขลา 36, BPM 24, PB 255, PB 260, PR 255, RRIC 110, และ RRIC 600
- (2) พันธุ์ยางชั้น 2 ได้แก่พันธุ์ สถาบันวิจัยยาง 226, สถาบันวิจัยยาง 250, BPM 1, PB 235, RRIC 100, และ RRIC 101
- (3) พันธุ์ยางชั้น 3 ได้แก่พันธุ์ สถาบันวิจัยยาง 163, สถาบันวิจัยยาง 209, สถาบันวิจัยยาง 214, สถาบันวิจัยยาง 218, สถาบันวิจัยยาง 225, Haiken-2, PR 302, PR 305 และ RRIC 121

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา

1. ภูมิประเทศ

ที่ตั้ง ยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่เขต Tropical ของโลก มีรายงานว่าปลูกได้ในระหว่างเส้นรุ้งที่ 28 องศาเหนือ ถึง 28 องศาใต้ของเส้นศูนย์สูตร แต่ในเขตที่ให้ปริมาณผลผลิตมากที่สุด อยู่ที่เส้นรุ้งที่ 6 องศาเหนือ ถึง 6 องศาใต้ของเส้นศูนย์สูตร (วนิดา เถาว์ทิพย์, 2532: 42)

ความลาดชันของพื้นที่ ความลาดชันของพื้นที่มากเกินไป ก่อให้เกิดการพังทลายของหน้าดิน มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารารวมถึงผลผลิตด้วย เพราะว่าถ้าพื้นที่ลาดชันมาก จะทำให้ดินสูญเสียความชื้น แต่ในภาคเหนือไม่มีปัญหาเรื่องพื้นที่ลาดชันมาก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และถ้าในพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 15 องศา ต้องใช้การปลูกแบบขั้นบันได โดยปลูกยางพาราได้จนถึงความลาดชัน 15 องศา

ดิน ดินที่ปลูกยางพาราจะต้องมีหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยไม่มีชั้นหินหรือดินดาน ที่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของราก มีการระบายน้ำได้ดี ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 1 เมตร ตลอดปี ค่าความเป็นกรดด่างของดิน (pH) อยู่ระหว่าง 4.0-5.5 มีธาตุอาหารสมบูรณ์ปานกลาง

2. ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศบางประการที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา คือ ฝน และการกระจายของฝน ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพาราไม่ควรน้อยกว่า 1,500 มม./ปี และจำนวนวันฝนตกประมาณ 100-150 วัน/ปี ซึ่งถือเป็นปริมาณของฝนที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา

ส่วนด้านความชื้นสัมพัทธ์ อุณหภูมิและความเร็วลมเฉลี่ยที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ประเทือง คลกิจ และสุจินต์ แม้นเหมือน, 2529: 12) คือ ความชื้นสัมพัทธ์ ขึ้นอยู่กับปริมาณและการกระจายของฝน โดยความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพาราอยู่ประมาณ 65-90% พื้นที่ที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงย่อมมีผลทำให้ต้นยางเจริญเติบโตได้ดี แต่มีโอกาสดเกิดโรคสูงกว่าพื้นที่ที่มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ

อุณหภูมิ พื้นที่ปลูกยางพาราควรมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีไม่แตกต่างกันมากนัก อยู่ระหว่าง 24-27 องศาเซลเซียส โดยถ้าอุณหภูมิสูงหรือต่ำเกินไปจะก่อความเสียหายให้แก่ต้นยางพารา โดยอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการสังเคราะห์แสงของต้นยางพารา คือ 27-30 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการไหลของน้ำยาง คือ 22-28 องศาเซลเซียส

ลม ความเร็วลมเฉลี่ยที่ไม่ทำให้ต้นยางพาราได้รับความเสียหาย ทั้งในด้านการโค่นล้ม การเจริญเติบโต และการไหลของน้ำยาง คือ ความเร็วลมเฉลี่ยตลอดปีไม่เกิน 1 เมตร/วินาที ถ้าความเร็วลมเฉลี่ยตั้งแต่ 2.0-2.9 เมตร/วินาที ขึ้นไป จะเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา และทำให้น้ำยางไหลเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าความเร็วลมเฉลี่ยตั้งแต่ 3.0 เมตร/วินาที ขึ้นไป

การปลูกและบำรุงรักษาทางพารา

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2540: 14-15) ได้อธิบายถึง การปลูกยางพาราจะเริ่มปลูกในต้นฤดูฝนเฉพาะวิธีการปลูกยาง จะแตกต่างกันไปตามชนิดของวัสดุปลูกและพื้นที่ปลูก การปลูกที่นิยมมี 3 วิธีดังนี้

1) การปลูกด้วยต้นตอตา (bare root) หลังจากนำดินชั้นล่างที่ผสมปุ๋ยหินฟอสเฟต กลบหลุมให้เต็มแล้วใช้เหล็ก หรือไม้ปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอตาเล็กน้อย แทงกลางหลุม ปลูกให้ลึกเท่าความยาวรากแก้ว นำต้นตอตาปักตามรอยแทง โดยที่รอยต่อระหว่างรากกับลำต้นอยู่ระดับปานกลางพอดี กลบดินพูนโคนให้สูงเพื่อป้องกันน้ำขังและใช้เศษฟางข้าว หรือวัสดุคลุมดินที่หาได้ง่ายคลุมโคน กรณีที่ปลูกแล้วฝนไม่ตกติดต่อกันหลายวันควรมีการให้น้ำช่วยด้วย

2) การปลูกด้วยต้นยางชำถุง ในที่นี้จะแบ่งเป็นวิธีปลูกยางในภาคตะวันออกและภาคใต้ และวิธีปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีปลูกยางชำถุงในภาคตะวันออกและภาคใต้นำดินบนใส่รองก้นหลุม จากนั้นนำต้นยางชำถุงที่ใช้มีดกรีดก้นถุงออกแล้ว (ถ้าพบรากมีวนขดเป็นก้อนให้ตัดรากที่มีวนทิ้ง) นำไปวางลงในหลุมกรีดถุงจากก้นถึงปากถุง เอาดินล่างที่ผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตแล้วกลบลงไปพร้อมกับตั้งถุงพลาสติกออก จากนั้นเติมดินให้เต็มหลุม แล้วกดดินรอบ ๆ ต้นยางให้แน่น วิธีปลูกยางชำถุงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ปลูกแบบลึก ใช้มีดตัดดินก้นถุงออกประมาณ 1 นิ้ว ตัดปลายรากที่คดงอออก วางยางชำถุงในหลุมปลูกให้ก้นถุงติดกับดินเดิม กรีดด้านข้างถุงพลาสติกจากก้นถุงถึงปากถุงให้ขาดจากกัน แล้วกลบดินที่ผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตลงในหลุมประมาณครึ่งถุงแล้วตั้งถุงพลาสติกออกอัดดินให้แน่นแล้วกลบดินให้เต็มหลุม อัดดินให้แน่นอีกครั้ง หลังจากปลูกเสร็จแล้วควรปักไม้หลักผูกยึดต้นยาง เพื่อกันลมโยกและหาเศษวัสดุคลุมโคนด้วย

3) การปลูกด้วยเมล็ดแล้วติดตามแปลง การปลูกสร้างสวนยางโดยวิธีนี้ ข้อดีคือ ต้นยางที่ปลูกจะมีระบบรากแข็งแรง และผู้ปลูกเสียค่าใช้จ่ายน้อยในช่วงแรกของการปลูก แต่มีข้อเสียคือ ต้นยางมักเจริญเติบโตไม่สม่ำเสมอ และเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการปลูกสร้างสวนยางด้วยวิธีอื่น

วิธีการปลูก

พื้นที่ปลูกยางพารา ต้องมีการทำความสะอาดก่อน โดยการโค่นทำลายและเผาซากของต้นไม้เดิมออกก่อน ต่อมาต้องมีการทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟไหม้สวนยาง โดยถ้าเป็นพื้นที่ขนาดเล็กที่ขนาดน้อยกว่า 50 ไร่ ทำแนวกันไฟชั้นเดียว แต่ถ้าเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มากกว่า 50 ไร่ขึ้นไป ต้องทำแนวกันไฟ 2 ชั้น หลังจากทำความสะอาดพื้นที่แล้ว ต้องวางแผนปลูก โดยคำนึงถึงทิศทางลม ความลาดเอียงของพื้นที่ เพื่อป้องกันการชะล้างของผิวหน้าดิน ความสะดวกในการกรีดยาง

และการเก็บผลผลิต นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงทิศตะวันออก – ตกด้วย ถ้าต้องปลูกพืชแซมระหว่างแถว ยาง ขณะต้นยางพารายังเล็กอยู่ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2537: 16)

ระยะปลูก การกำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึงสภาพดิน และพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกตลอดจนพืชที่ต้องการปลูกแซมระหว่างแถว ยางพาราโดยการวางระยะปลูก แบ่งเป็น 2 ประเภท (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2540: 17) คือ

1. แนวปลูกยางพาราในพื้นที่ราบ

ระยะปลูกยาง (เมตร)	จำนวนต้นต่อไร่	หมายเหตุ
3.0 X 7	76	ปลูกพืชแซม
2.5 X 8	80	“
3.0 X 8	67	“
3.5 X 7	67	“
4.0 X 6	67	ไม่ปลูกพืชแซม

2. แนวปลูกในพื้นที่ลาดเขาหรือควนเขา

สภาพแปลง	ระยะปลูก (เมตร)	จำนวนต้นต่อไร่	พันธุ์ยางที่เหมาะสม
ปลูกพืชแซม	2.6 X 8	80	GT1
	3.0 X 7	76	PRIM600 PR255
			PR261
ไม่ปลูกพืชแซม	4.0 X 5	80	ทุกพันธุ์
	3.5 X 6	76	ยกเว้น GT1

การปลูกและการปลูกซ่อม ตามคำแนะนำของศูนย์วิจัยยางได้แนะนำให้เกษตรกรปลูกแบบลึก (ขนาดหลุม 50 X 50 X 50 เซนติเมตร) และมีการคลุมเคล้าปุ๋ยรองกันหลุม (ปุ๋ยหินฟอสเฟตสูตร 0-3-0 โดยใช้ปริมาณ 170 กรัม ต่อหลุม) กับเศษดินที่ปากหลุมก่อนกลบหลุม จากการทดลองในแปลง พบว่า การปลูกต้นยางพาราขนาด 1-2 จัตุร โดยปลูกแบบลึก โอกาสที่ต้นยางพาราจะตายมีน้อยตลอดจนการเจริญเติบโตดีกว่า เมื่อเทียบกับการปลูกแบบปกติอีกประการหนึ่งขึ้นอยู่กับความชำนาญและความระมัดระวังในการปลูกของเกษตรกรด้วย ถ้าหากต้นยางพาราที่ปลูกตายให้เกษตรกรปลูกซ่อมโดยการเลือกใช้ต้นยางพาราซ่อมต้องคำนึงถึงต้นยางพาราที่ปลูกรอบๆ ควรมีขนาดต้นใกล้เคียงกัน แต่ถ้าต้นยางพาราซ่อมมีขนาดเล็กกว่า ต้องมีขนาดความเจริญเติบโตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของต้นที่อยู่

โดยรอบ และควรปลูกซ่อมช่วงต้นฤดูฝนทันที เพื่อป้องกันต้นยางพาราช่อมกระแทกแสง โดยทั่วไป การปลูกซ่อมครั้งสุดท้ายไม่ควรเกินต้นฤดูฝนของปีที่ 2

วิธีการบำรุงรักษา

หลังจากปลูกต้นยางพาราแล้ว ศูนย์วิจัยยางได้แนะนำให้เกษตรกรเอาใจใส่ต้นยางพาราที่ปลูก เพื่อป้องกันต้นยางพาราที่ปลูกตาย ซึ่งทำให้เกษตรกรเสียเวลาในการปลูกซ่อมทั้ง ยังเป็นการเพิ่มรายจ่ายให้สูงขึ้นกว่าปกติ วิธีการดูแลรักษาต้นยางพาราประกอบด้วย

- การตัดแต่งกิ่งยางพารา การตัดแต่งกิ่งยางพาราควรเริ่มทำตั้งแต่ยางพารามีอายุน้อยหรือระยะยางอ่อน เพราะการตัดแต่งกิ่งเป็นการเตรียมพื้นที่ลำต้นของยางพาราไว้ ให้เหมาะในการเปิดกรีดที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร โดยลำต้นยางจะต้องเรียบไม่มีปุ่มปม หรือกิ่งก้านในระดับที่ต่ำกว่า 190 เซนติเมตร นอกจากนี้การตัดแต่งกิ่งยังเป็นการเพิ่มการเจริญเติบโต และการจัดทรงพุ่มให้เหมาะสม สามารถต้านทานลมได้ และเป็นการป้องกันการเข้าทำลายของเชื้อโรค ต้นยางพาราที่เจริญเติบโตแล้วการตัดแต่งกิ่งจะทำให้ทรงพุ่มของต้นยางพาราไม่อับทึบ และเป็นการป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ กับต้นยางพารา เนื่องจากการที่สวนยางพาราอับทึบ จะทำให้ความชื้นสูงและนำมาซึ่งโรคต่าง ๆ

- การใส่ปุ๋ยต้นยางพารา เนื่องจากดินในภาคเหนือ มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างคงที่ จึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยบำรุง สำหรับการเลือกใช้ชนิดของปุ๋ยนั้นขึ้นอยู่กับอายุของต้นยางพาราดังนี้

1. ปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นยางพาราเล็ก คือ ปุ๋ยที่ใส่ตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งต้นยางพาราเปิดกรีดได้ แบ่งได้ดังนี้

- ปุ๋ยรองกันหลุม นิยมใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต (สูตร 0-3-0) เช่น ปุ๋ยเร่งรากจะทำให้รากงอกและแผ่ขยายได้เร็ว นอกจากนี้เกษตรกรควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ด้วย เพื่อให้ดินเก็บความชุ่มชื้นและช่วยให้รากงอกขึ้นในดินได้ง่ายขึ้น

- ปุ๋ยบำรุง ในระยะที่ต้นยางพารายังไม่ให้ผลผลิต สูตรปุ๋ยที่ให้แยกตามชนิดดิน และอายุของต้นยางพารา ซึ่งปุ๋ยบำรุงประกอบด้วยธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม สำหรับต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า 23 เดือน เกษตรกรควรเลือกใส่ปุ๋ย โดยใส่รอบๆ โคนต้นยางพารา เมื่อต้นยางพาราอายุ 23 เดือนขึ้นไป สามารถใช้การหว่านระหว่างแถวต้นยางพาราได้ แต่ต้องห่างจากโคนต้นข้างละ 1 เมตร นอกจากนี้การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมควรใส่ในช่วงฤดูฝน โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงต้นฤดูฝน และกลางฤดูฝน

2. การควบคุมและกำจัดวัชพืช สำหรับสวนยางพาราการควบคุมและกำจัดวัชพืชมีอยู่หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมปฏิบัติกัน ได้แก่ การไถพรวน และการตัด การใช้วัสดุคลุมดิน การปลูก

พืชแซม และพืชคลุมดิน ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยป้องกันความสูญเสียธาตุอาหารจากการชะล้างหน้าดิน ส่วนการใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช ต้องคำนึงถึงชนิดของวัชพืชกับพืชแซมในสวนยางพาราด้วย

นอกจากจากการบำรุงแล้ว สำหรับภาคเหนือต้องมีการดูแลเป็นพิเศษในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากต้นยางพาราอาจเกิดอาการตายแล้งได้ เมื่อประสบกับภาวะแล้งจัดนาน ๆ และยังสามารถได้รับความเสียหายจากการเกิดไฟไหม้ ดังนั้นในฤดูแล้ง เกษตรกรควรปฏิบัติดังนี้

- งดใส่ปุ๋ยต้นยางพารา เพราะจะทำให้ต้นยางพาราแตกยอดอ่อน และเกิดการคายน้ำมากเกินไป ในช่วงนี้ควรตัดแต่งกิ่งของต้นยางพาราร่วมด้วย
- การไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดด การป้องกันทำได้โดยการนำปูนขาวมาละลายน้ำให้เข้มข้นและหมักไว้ 2-3 วัน แล้วนำมาทาที่โคนต้นยางพาราบริเวณส่วนที่เป็นสน้ำตาล สีเขียวอมน้ำตาล แต่ถ้าต้นยางพารามีแผลอยู่แล้วให้ทามันทับ
- ถ้าต้นยางพาราแสดงอาการตายยอด วิธีการรักษา คือ การตัดส่วนที่แห้งตายทิ้งแล้ว ทาทับด้วยสี หรือปูนขาว เพื่อป้องกันการเสียน้ำอย่างรวดเร็วของรอยแผล
- การป้องกันไฟไหม้สวน เพื่อป้องกันไฟไหม้ควรทำแนวกันไฟเอาไว้รอบ ๆ สวนยางพารา โดยมีบริเวณกว้างอย่างน้อย 3 เมตร และระหว่างแถวต้นยางพาราควรทำทุก ๆ 100 เมตร ถ้าต้นยางพาราเป็นแผลจากรอยไหม้ให้ทาปูนขาว เพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดด และแมลงเข้ามาทำลาย ต่อมาแผลจะพองให้ใช้มีดคม ๆ ปาดเอาส่วนที่เสียหายออกให้หมด ทาทับด้วยสารเคมีป้องกันเชื้อรา ซึ่งจึงทำให้แผลหายเร็วขึ้น

วิธีการกรีดยางที่เหมาะสม

ต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ ควรมีขนาดรอบลำต้นไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร (ณ ระดับความสูงที่ 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน) โดยถ้าเป็นสวนยางพาราขนาดเล็กควรมีจำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนต้นยางพาราทั้งหมด และถ้าเป็นสวนยางพาราขนาดใหญ่ควรมีจำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของต้นยางพาราทั้งหมด สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกษตรกรควรเปิดกรีดที่ระดับไม่เกิน 120 เซนติเมตรจากพื้นดิน เนื่องจากเกษตรกรและแรงงานที่กรีดยางพารายังไม่มีความชำนาญ แต่หน้ากรีดต่อไปสามารถเปิดกรีดได้ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดินได้ตามปกติของการเปิดกรีดทั่วไป

- ระบบกรีดที่แนะนำ แบ่งได้เป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. การกรีด 3 ปีแรก ต้นยางพารายังอยู่ในระยะของการเจริญเติบโต จึงไม่ควรกรีดหักโหม เพราะอาจทำให้ต้นยางพาราชะงักการเจริญเติบโตได้ โดยระบบกรีดที่ควรใช้ในระยะการเปิดกรีด 3 ปีแรกมีดังนี้

1.1 ระบบกรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S. d/3) โดยหยุดกรีดในฤดูผลัดใบและไม่มีการกรีดชดเชยเหมาะกับยางพาราทุกพันธุ์โดยเฉพาะพันธุ์ RRIM 600

1.2 ระบบกรีดครั้งต้นวันเว้นวัน (1/2 S. d/2) โดยหยุดกรีดฤดูผลัดใบและไม่มีการกรีดชดเชย เป็นระบบที่เจ้าหน้าที่ สกย. แนะนำให้เกษตรกรรายเล็กปฏิบัติ ระบบกรีดนี้ไม่เหมาะกับยางพาราพันธุ์ PB 28/59 เพราะเป็นพันธุ์ที่เกิดอาการเปลือกแห้งได้ง่าย

1.3 ระบบกรีดครั้งต้นวันเว้นสองวันร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง 2.5% กระตุ้นในระยะแรกของการเปิดกรีด ตามปกติเจ้าหน้าที่ไม่สนับสนุนให้มีการใช้สารเคมีเร่งน้ำยางแต่ในยางพาราบางพันธุ์ เช่น GT1 เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่ำในระยะแรกของการเปิดกรีด อาจใช้สารเคมีเร่งน้ำยางร่วมด้วย แต่ในปีถัดไป เมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้นแล้วควรเลิกใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง และห้ามใช้สารเคมีเร่งน้ำยางในช่วงฤดูผลัดใบ

2. การกรีดหลังจาก 3 ปีแรก ระบบการกรีดที่แนะนำให้ใช้มีอยู่ 2 วิธี คือ

2.1 ระบบกรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S. d/3) ร่วมกับการกรีดชดเชย วิธีนี้เหมาะกับยางพาราทุกพันธุ์ ยกเว้น PB 28/59 เพราะเป็นพันธุ์ที่เกิดอาการเปลือกแห้งได้ง่าย

2.2 ระบบกรีดครั้งต้นวันเว้นวัน (1/2 S. d/2) ร่วมกับการกรีดชดเชย แนะนำให้ใช้ในพื้นที่ที่มีวันกรีดน้อยกว่า 200 วัน ซึ่งเหมาะกับยางพาราทุกพันธุ์

การกรีดยางพาราที่ดีควรกรีดให้สั้นเปลือกเปลือกยางพาราน้อยที่สุด และลึกที่สุด และต้องไม่กรีดลึกถึงเนื้อไม้ เพราะถ้ากรีดลึกมากเกินไปจะทำให้เปลือกยางพาราที่งอกใหม่เสียหาย ถ้ารุนแรงมากการเปิดกรีดซ้ำหน้าสองอาจทำไม่ได้ ข้อควรระวังในการกรีดยางพารา คือ ไม่ควรกรีดขณะที่ต้นยางพาราเปียก รวมทั้งไม่ควรกรีดซ้ำต้นเดิมทุกวัน หรือกรีดในฤดูยางพาราผลัดใบ ในฤดูฝนเกษตรกรที่เปิดกรีดควรระวังรักษาหน้ายางพาราให้ดี เพราะเป็นช่วงที่เกิดโรคระบาดได้ง่าย

การปลูกพืชแซมระหว่างแถวยางพารา

เนื่องจากราคายางในประเทศยังไม่มีเสถียรภาพ ประกอบกับค่าครองชีพมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางพาราย่อมได้รับผลกระทบหากพึ่งเฉพาะรายได้จากการทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว ประการสำคัญคือ ต้นยางพาราจะให้ผลผลิตก็ต่อเมื่อมีอายุปลูกประมาณ 7-8 ปี ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางพาราจึงต้องหารายได้มาเสริม โดยสถาบันวิจัยยางได้แนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชแซมยาง พืชร่วมยาง หรือการเลี้ยงสัตว์ภายในสวนยางพาราควบคู่กับการปลูกยางพารา เพื่อเป็นการเสริมรายได้จากการทำสวนยางพารา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พืชแซมยาง คือพืชที่ปลูกระหว่างแถวยางพารา เพื่อนำผลผลิตมาบริโภคภายในครัวเรือน หรือนำไปจำหน่าย เพื่อเป็นรายได้เสริมในช่วงก่อนเปิดกรีดยางพารา โดยพืชแซมยางสามารถปลูกในสวนยางพาราได้จนถึงยางพาราอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปี การตัดสินใจเลือกปลูกพืชแซมยาง ควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้ (ปราโมทย์ สุวรรณมงคล, 2532: 4)

- ต้นทุนของการปลูกพืชชนิดนั้น รวมถึงตลาดที่จำหน่ายผลผลิต และราคาที่ได้รับซื้อผลผลิต
- ในพื้นที่ลาดเทมาก ๆ ต้องปลูกพืชแบบสลับเป็นขั้นบันได เพื่อลดการชะล้างของหน้าดิน
- ในเขตแห้งแล้ง ควรปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชแซม โดยการใส่ปุ๋ย เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน สามารถใช้ได้ทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีร่วมกัน
- ถ้าปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ระบบปลูกที่แนะนำคือ 2.5X7 เมตร และ 3X6 เมตร และควรปลูกยางพาราให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก – ตก เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มระยะเวลาในการปลูกพืชแซมให้นานขึ้นและได้พื้นที่ปลูกมากขึ้น
- หลักการปลูกพืชแซมให้ปลูกห่างจากแถวต้นยางพารา ระยะที่เหมาะสมคำนวณจาก $1+1/2$ (ระยะปลูกระหว่างแถวพืชแซมแต่ละชนิด) วิธีการคือนักვენพืชแซม 3 ชนิดคือ มันสำปะหลัง ถั่ว และสับปะรด

หลักและวิธีปลูกพืชแซม โดยพืชแซมแยกได้เป็น 3 ชนิด (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2540: 20) คือ

1. พืชสวนครัว ได้แก่ พริก พักเจียว และผักทอง
2. พืชไร่ พบว่าเกษตรกรปลูกข้าวโพด ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง ส่วนพืชที่ไม่แนะนำให้ปลูก คือ อ้อย ละหุ่ง และปอ ถ้าเกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังแซมต้องใช้ระยะปลูก 1x1 เมตร และห่างจากต้นยางพารา 2 เมตร

3. พืชสวน เช่น มะละกอ และกล้วย

ในด้านการดูแลรักษาสวนยางพาราและวิธีปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ดูแลตามวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องทั้งในเรื่องการใส่ปุ๋ย การดูแลในเรื่องวัชพืช โรคและแมลงศัตรูพืชต่าง ๆ เพื่อป้องกันความเสียหายกับต้นยางพารา นอกจากนี้ควรเก็บเศษซากพืชแซม หลังหมดอายุการเก็บเกี่ยวแล้ว เพื่อป้องกันไฟไหม้สวนยางพารา

2. พืชร่วมสวนยาง หมายถึง พืชที่สามารถปลูกร่วมกับยางพาราได้ จะให้ผลผลิตควบคู่กันในระดับแปลงทดลอง พบว่ามีพืชหลายชนิดที่ไม่มีผลเสียต่อต้นยางพารา ไม่ว่าจะเป็น

ทางด้านการเจริญเติบโตของต้นยางพาราหรือกับพืชร่วมยางเอง โดยพืชร่วมยาง ได้แก่ กระจ่าง หวาน จำปาตะ หวาย และพืชสมุนไพรต่าง ๆ เช่น กะวาน และเร่วหอม เป็นต้น

สำหรับพืชคลุมดิน สถาบันวิจัยยาง แนะนำให้ปลูกในสวนยางพาราเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดิน ป้องกันการชะล้างหน้าดิน ชัดขวางการเจริญเติบโตของวัชพืช และทำให้คุณสมบัติของดินดีขึ้น สำหรับในพื้นที่เขตแห้งแล้งควรปลูกพืชตระกูลถั่วประเภทคาโลโปโกเนียม และเพอราเรีย ในอัตรา 1:1 โดย

- คาโลโปโกเนียม มีข้อดีคือ เจริญเติบโตได้ดีและเร็ว โดยหลังปลูก 2-3 เดือน จะขึ้นคลุมดินแน่นและจะไถเมื่ออายุปลูก 18 เดือน

- เพอราเรีย มีข้อดีคือ จะเติบโตคลุมดินได้หนาขึ้นใน 5-6 เดือน และหลังจาก 2 ปี จะเจริญได้ดีขึ้น

แต่ในแปลงปลูกของเกษตรกรในภาคเหนือไม่นิยมปลูก เพราะในฤดูแล้งพืชคลุมเหล่านี้จะแห้งและรกร อาจเป็นสาเหตุของการเกิดไฟไหม้สวนยางพารา แตกต่างจากทางภาคใต้ ซึ่งนิยมปลูกพืชคลุมดินในสวนยางพารา

โรคและศัตรูยางพาราที่สำคัญ

อาการเปลือกแห้ง (brown blast) การเกิดอาการเปลือกแห้งของยางพารา มักเกิดขึ้นบริเวณหน้ากรีดของยางพารา (tapping panel) หรือบางครั้งอาจเกิดขึ้นกับต้นยางพาราที่ยังไม่ได้เปิดกรีด ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าโรคเปลือกสีน้ำตาล (brown blast) หรือ Bark necrosis ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง หรือถ้ารุนแรงมากจะไม่ให้ผลผลิตเลย ในปัจจุบันอาการเปลือกแห้งมีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงขึ้นโดยทั่วไปอาการเปลือกแห้งที่เกิดขึ้นกับต้นยางพารามีลักษณะของอาการที่เกิดอยู่ 2 แบบ คือ แบบที่แสดงอาการเปลือกแห้งชั่วคราว และแบบที่แสดงอาการแบบถาวร มีผลให้ต้นยางพาราไม่มีผลผลิต การรักษาเพื่อให้หายเป็นปกติเป็นไปได้ยาก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการศึกษาอย่างกว้างขวาง แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ในระดับแปลงของเกษตรกรได้ (ปีทมา ชนะสงคราม, 2537: 18)

การป้องกันไม่ให้ต้นยางพาราเกิดอาการเปลือกแห้ง (โชคชัย เอนกชัย, 2531: 20) มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. ใช้ระบบกรีดให้เหมาะสม ไม่ควรกรีดแบบหักโหม
2. หลีกเลี่ยงการปลูกยางพาราพันธุ์ที่มีอัตราการเกิดอาการเปลือกแห้งสูง แต่ถ้าปลูกควรเลือกใช้ระบบกรีดแบบหักโหม

3. สำหรับสวนยางพาราที่แสดงอาการว่าเกิดอาการเปลือกแห้ง ไม่ควรใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง

โรคตายจากยอด (die back) สถาบันวิจัยยาง (2540: 9) กล่าวว่า โรคตายจากยอดของยางพารา มักเกิดกับต้นยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ลักษณะอาการ ต้นยางพาราที่เป็นโรคนี้อาการเริ่มต้น คือตายจากกิ่งก้านหรือยอดเข้ามาหาส่วนโคนต้น โดยความรุนแรงของโรคตายจากยอดมี 2 ลักษณะ คือ โรคตายจากยอดเป็นไปแบบช้า ๆ และอาการที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว จะทำให้ต้นยางพาราตายทั้งต้นในระยะเวลาอันสั้น ๆ โดยลักษณะเปลือกที่แห้งจะล่อนออกมาจากเนื้อไม้ และที่บริเวณเปลือกมีลักษณะเส้นใยของเชื้อรา และอาจพบแบคทีเรียและไส้เดือนฝอยอาศัยอยู่บนเปลือก สาเหตุของโรคเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา เช่น แห้งแล้งมาก ดินเป็นทรายไม่สามารถอุ้มน้ำได้ สารเคมีที่ตกค้างในดิน รวมไปถึงการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากเกินไป การป้องกัน ถ้าพื้นที่ปลูกยางพารามีโรคของยางพาราระบาด ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ร่วมกับการดูแลรักษาต้นยางพารา ถ้าเป็นกรณีที่อากาศแห้งแล้งติดต่อกันนานต้องให้น้ำแก่ต้นยางพารา ส่วนการให้วัสดุคลุมดินช่วยลดความรุนแรงของโรคได้ ประการสำคัญคือ การใช้ปุ๋ยกับสารเคมีควรปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด

โรคสีชมพู (pink disease) จากการศึกษาของ พงษ์เทพ ขจรไชยกุล (2520: 25) พบว่า โรคราสีชมพูเป็นโรคที่ทำลายกิ่งก้านและคาบของต้นยางพารา ถ้าเกิดโรคนี้นับต้นยางพาราซึ่งยังไม่เปิดกริดจะส่งผลให้ต้นยางพาราแคระแกร็นและเปิดกริดได้ช้ากว่าปกติ แต่ถ้ามีความรุนแรงมากอาจจะทำให้ต้นยางพาราตาย ลักษณะอาการของโรคคือ เปลือกบริเวณคาบ หรือกิ่งก้านจะมีรอยปริมีหยดน้ำยางเกาะติดอยู่ อาการในขั้นถัดมาก็คือ ถ้าสภาพภูมิอากาศเหมาะสม พบโรคราสีชมพูมีลักษณะคล้ายใยแมงมุมอยู่รอบรอยแผล ในระยะนี้เชื้อราจะทำลายเปลือกและลุกลามไปยังเนื้อไม้ และแสดงอาการเด่นชัดมากขึ้น โดยจะมีน้ำยางไหลออกจากใต้รอยแผลเป็นทางยาว เมื่อน้ำยางแห้งจะมีสีดำ ต่อมาเปลือกบริเวณที่เป็นโรคจะแตก และเน่าเป็นแผลกว้าง การป้องกันไม่ให้โรคนี้อาการระบาด ทำได้โดยการตัดแต่งกิ่งไม่ให้ภายในสวนยางพาราอับชื้น หลีกเลี่ยงการปลูกยางพาราพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ และคอยหมั่นตรวจสอบสวนยางพารา เมื่อพบให้ทำการรักษาโดยการทาสารเคมี ซึ่งจะได้ผลดีต่อเมื่อพบโรคในระยะแรกเท่านั้น ถ้าพบในสวนยางพาราที่ยังไม่เปิดกริดใช้สารเคมีชนิดบอร์โดมิกาจอร์ได้ แต่ถ้าเป็นสวนที่เปิดกริดแล้ว ไม่ควรใช้สารเคมีชนิดนี้ เพราะจะทำให้คุณสมบัติของน้ำยางพาราเสื่อมได้ และไม่ควรผสมสารเคมีชนิดนี้ทิ้งไว้นาน เพราะสารเคมีอาจเสื่อมคุณภาพ ถ้าต้นยางพารามีอาการของโรครุนแรงให้ตัด ส่วนที่เป็นโรคทิ้งและเผาทำลาย เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

โรคเส้นดำ (black stripe) จากการศึกษาของ พงษ์เทพ ขจรไชยกุล (2520: 26) พบว่า โรคเส้นดำที่หน้ากริดทำให้หน้ากริดเสียหาย ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถกริดซ้ำบนหน้ากริดเดิมได้ เนื่องจากเชื้อราได้เข้าทำลายหน้ากริดไปแล้ว ลักษณะอาการของโรคแบ่งระดับตามความรุนแรง คือ ในระยะแรกบริเวณที่เชื้อราเข้าไปทำลายจะเกิดรอยชำมีสีผิดปกติ ถ้าอาการรุนแรงมาก รอยชำ จะกลายเป็นรอยบวมสีดำ และขยายตัวตามยาวไปเหนือและใต้รอยกริด ถ้าอาการรุนแรง เปลือกที่เป็นโรคจะมีรอยปริและน้ำยางไหลออกมาไม่หยุด ในการรักษาโรคเส้นดำ ควรกริดส่วนที่เป็นโรคออกแล้วทายา โดยเฉพาะช่วงที่ฝักยางพาราแก่ติดอยู่บนต้น (มิถุนายน-ตุลาคม) จะทำให้เชื้อโรคระบาดได้ง่าย จึงควรระวังทายากันเชื้อหลังจากการกริดเสมอ แต่ถ้าฝนตกหนักต้องรีบทายาที่รอยกริดภายใน 24 ชั่วโมง จากการศึกษาไม่พบว่ามิดกริดยงนำเชื้อโรคดำแพร่ไปสู่ต้นยางพาราต้นอื่น ๆ ได้

การปลูกยางพาราในประเทศไทย

พื้นที่ปลูกยางพารา

พื้นที่การปลูกยางพาราของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือบางส่วน โดยในปี พ.ศ. 2546 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 12,618,792 ไร่ กระจายอยู่ในภาคใต้ 10,621,131 ไร่ ภาคตะวันออกและภาคกลางประมาณ 1,388,979 ล้านไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 590,313 ไร่ และภาคเหนือ 18,369 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่ปลูกยางทั้งหมดของประเทศที่กริดยางได้แล้ว 10,010,885 ไร่ ให้ผลผลิต 2.86 ล้านตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 286 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี (สถาบันวิจัยยาง, 2547: 10)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทย ปี 2546

ภาค	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่กรีด (ไร่)
ภาคใต้	10,621,131	8,663,674
ภาคตะวันออก	1,388,979	1,003,174
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	590,313	333,734
ภาคเหนือ	18,369	10,303
รวม	12,618,792	10,010,885

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2547)

เศรษฐกิจและการตลาดยางของไทย

ประเทศไทยผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก มีปริมาณการผลิต การส่งออก และการใช้เพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันศักยภาพการผลิตอยู่ที่ระดับ 2.87 ล้านตันต่อปี การส่งออกมีประมาณ 2.57 ล้านตัน ที่เหลืออีกประมาณ 0.29 ล้านตัน ใช้ภายในประเทศ โดยในปี 2546 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางเป็นมูลค่า 64,717 ล้านบาท (ตารางที่ 3) โดยมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 40 ของการส่งออกยางทั้งหมดของโลก (ตารางที่ 4) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการส่งออกไปยังประเทศจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา (สถาบันวิจัยยาง, 2547: 10)

ตารางที่ 3 การผลิต การส่งออก การใช้ยางธรรมชาติของประเทศไทยปี 2542-2546

ปี	การผลิต	การส่งออก	ใช้ในประเทศ	หน่วย (พันตัน)
				สต็อก
2542	2,155	1,886	226	250
2543	2,346	2,166	242	188
2544	2,320	2,042	253	213
2546	2,615	2,354	278	196
2546	2,875	2,573	298	202

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2547)

ตารางที่ 4 ตลาดส่งออกยางที่สำคัญของประเทศไทยปี 2543-2546

หน่วย (พันตัน)

ประเทศ	2543	2544	2545	2546
จีน	417.63	368.11	436.63	650.89
ญี่ปุ่น	505.23	435.45	498.85	542.84
มาเลเซีย	243.70	296.99	363.65	365.48
สหรัฐอเมริกา	329.50	302.17	382.32	278.69
เกาหลีใต้	136.38	139.29	138.76	165.83
ยุโรป	231.18	233.39	266.39	294.23
อื่นๆ	302.50	266.66	267.81	275.46
รวม	2,166.15	2,042.07	2,354.41	2,573.45

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2547)

ราคายาง

ความเคลื่อนไหวของราคายางในช่วงปี 2542-2546 ราคายางได้ปรับตัวลดลงตั้งแต่ปลายปี 2541 ต่อเนื่องจนถึงปี 2542 ส่งผลให้รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงตลาดเป็นระยะๆ ตั้งแต่ประมาณกลางปี 2542 จนถึงปี 2544 อย่างไรก็ตามปลายปี 2544 ราคายางเริ่มปรับตัวสูงขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้และการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ทำให้ราคายางอยู่ในเกณฑ์ที่สูงจนถึงปัจจุบัน (สถาบันวิจัยยาง, 2547: 11)

ตารางที่ 5 ราคาซื้อขายสด และราคาน้ำยางขึ้นระหว่างปี 2543-2546

หน่วย (บาท:กก.)

ประเทศ	2543	2544	2545	2546
น้ำยางขึ้น	22.31	20.76	26.86	37.93
น้ำยางสด	23.00	20.84	25.75	35.29
ราคายางแผ่นดิบคุณภาพ 3	23.42	22.53	29.15	39.71
ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3	26.67	25.36	32.70	44.46
ราคายางแท่งชั้น 20	26.03	23.95	32.40	42.01

ที่มา: สถาบันวิจัยยาง (2547)

ไม้ยางพารา

ไม้ยางพารามีบทบาทสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือนที่ทำมาจากไม้ยางพาราได้รับความนิยมจากผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม้ยางพาราสามารถใช้ทดแทนไม้ธรรมชาติอื่น ๆ ได้ดี และมีลายที่สวยงาม การปลูกยางพารานอกจากจะได้น้ำยางที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจแล้วยังช่วยทำให้ระบบนิเวศน์ดีขึ้น นอกจากนั้น ไม้ยางพาราที่ได้จากการโค่นเพื่อปลูกแทนยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ไม้หลายชนิด ซึ่งเป็นการเพิ่มแหล่งวัตถุดิบและลดการตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ซึ่งระหว่างปี 2542-2546 มีอัตราการโค่นยางปลูกแทนปีละประมาณ 200,000 ไร่ คิดเป็นปริมาณไม้ยางปีละไม่ต่ำกว่า 7 ล้านลูกบาศก์เมตร และการส่งออกเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนไม้ยางพาราทำรายได้ให้ประเทศประมาณ 30,000 ล้านบาท ในปี 2546 (สถาบันวิจัยยาง, 2547: 12-13)

ตารางที่ 6 มูลค่าการส่งออกเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนจากไม้ยางพาราของประเทศไทยปี 2542-2546

ปี	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2542	18,966	37.20
2543	20,874	10.06
2544	28,081	34.53
2546	28,717	2.26
2546	29,857	3.97

ที่มา: สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์ (2547)

นโยบายและมาตรการภาครัฐ

ความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ภายหลังจากการยกเลิกองค์การยางธรรมชาติระหว่างประเทศ (International Rubber Organization: INRO) เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2542 ประเทศผู้ผลิตยางรายใหญ่ อันประกอบด้วย ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตรวมกันกว่าร้อยละ 70 ของการผลิตทั้งหมด ได้ดำเนินการจัดทำความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับราคายางในตลาดโลก ภายใต้อาณาเขตความร่วมมือทางด้านราคาและการค้า ดังนี้

- 1) การจัดเก็บสต็อกยางโดยภาคเอกชน
- 2) การกำหนดราคาส่งออกขั้นต่ำ
- 3) การกำหนดระยะเวลาการขายล่วงหน้า โดยมีระยะเวลาไม่เกินกว่า 3 เดือน
- 4) การทำสัญญาขายยางในระยะยาว โดยกำหนดว่าราคาจะต้องมี Premium
- 5) การสนับสนุนสิ่งจำเป็นพื้นฐานจากภาครัฐ เช่น โกดังเก็บยาง รวมถึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบกรให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกยางจาก Packing Credit เป็นการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ อันจะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ค้าในการเก็บสต็อกยาง เมื่อราคาส่งออกต่ำกว่าราคาขั้นต่ำ
- 6) การจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนราคาและคณะกรรมการติดตามประเมินผล

ความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย

ผลจากการล้มเลิกองค์กร INRO ทำให้ต้องมีการระบายยางในสต็อกจำนวน 138,296 เมตริกตัน ที่เก็บไว้ในมูลนิธิกัณฑ์กันชนออกสู่ตลาดภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2544 อย่างน้อยไตรมาสละ 55,000 เมตริกตัน โดยใช้วิธีการขายยางให้กับผู้ที่เสนอราคาประมูลสูงสุด ทั้งนี้ประเทศสมาชิกมีสิทธิที่จะขอรับคืนทรัพย์สินในส่วนของตนจากทรัพย์สินบัญชีมูลนิธิกัณฑ์กันชนในรูปของยางธรรมชาติ โดยจำนวนส่วนแบ่งที่จะขอคืนต้องไม่เกินร้อยละ 70 ของส่วนแบ่งทั้งหมดที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพราคายาง ภายหลังจากการระบายยางในสต็อกของ INRO ประเทศไทยและมาเลเซียจึงได้จัดทำความร่วมมือด้านยางพาราโดยตั้งกองทุนยางพาราไทยมาเลเซีย ด้วยเงินสมทบกองทุนจากไทย 800 ล้านบาท และจากมาเลเซีย 80 ล้านริงกิต (800 ล้านบาท) เพื่อรับซื้อยางจาก INRO ที่กระจายในโกดังของยุโรป จีน อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา โดยจะมีการตั้งคณะกรรมการร่วม เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ตลาดยาง พร้อมทั้งพิจารณากระบวนการรับซื้อและขายยาง

การทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจร

ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจรเป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนากิจการยางพาราของประเทศไทยให้มีความเป็นเอกภาพและมีทิศทางที่ชัดเจน โดยมีระยะเวลาดำเนินงาน 5 ปี (ปี 2542-2546) แบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ได้แก่ ด้านการผลิตยาง ด้านการตลาดและการส่งออกยาง ด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ยางพารา และด้านการบริหารภาคยาง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังไม่สามารถปฏิบัติให้เห็นผลได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่ประชุมคณะกรรมการทบทวนยุทธศาสตร์จึงได้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ และเสนอแนะมาตรการต่าง ๆ อาทิ

1) การขยายพื้นที่ในแหล่งปลูกยางใหม่ เพื่อทดแทนแหล่งเดิมที่ถูกปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ควรกำหนดให้สามารถปลูกยางทดแทนได้ในทุกภาคตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด จากเดิมที่จำกัดการปลูกยางในภาคเหนือ

2) ควรลดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกยาง (พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ลาดชัน) ที่ปลูกอยู่จำนวน 3.3 ล้านไร่ลง และสนับสนุนให้ปลูกปาล์มน้ำมัน หรือไม้ผลแทน

3) การขยายพื้นที่ปลูกยางในเขตที่เหมาะสม ควรคำนึงถึงประโยชน์ของยางพารา เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ตลอดจนการใช้ประโยชน์อื่นในพื้นที่สวนยาง เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชแซมพืชร่วม

4) การจัดตั้งห้องปฏิบัติการทดสอบพันธุ์ยาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้ได้รับผลผลิตต่อไร่สูงขึ้นและมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง

5) สร้างมูลค่าเพิ่มยางด้วยการเพิ่มปริมาณการใช้ยางในประเทศให้มากกว่าร้อยละ 20 ของผลผลิตยาง

6) พัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง โดยจัดทำโครงการพัฒนาการผลิตถุงมือยาง โปรีตีนต่ำ และโครงการวิจัยและพัฒนาคุณภาพยางดิบ

ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนายาง เพื่อจัดทำกลยุทธศาสตร์การพัฒนายางฉบับใหม่ (ปี 2545-2546) ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2549)

การเสริมรายได้เจ้าของสวนยาง

ในช่วงระยะเวลา 1-3 ปี หลังการปลูกยาง เจ้าของสวนยางยังไม่มีรายได้จากสวนยาง ดังนั้นเจ้าของสวนยางต้องหารายได้เสริมจากการปลูกพืชแซมยาง เมื่อต้นยางให้ผลผลิตแล้ว เจ้าของสวนยางยังสามารถปลูกพืชร่วมยางหรือเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง เพื่อเพิ่มรายได้ นอกเหนือรายได้จากยางเพียงอย่างเดียวซึ่งเจ้าของสวนยางควรพิจารณาเลือกชนิดของพืชและสัตว์ ให้เหมาะสมกับสภาพของสวนยางท้องถิ่นและความต้องการของตลาด

พืชแซม หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวยาง ในขณะที่ต้นยางมีอายุไม่เกิน 3 ปี โดยพืชที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ สับปะรด ข้าวไร่ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว กล้วย หญ้าอาหารสัตว์ ในการปลูกต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ควรเป็นพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด
2. ควรใช้แรงงานในครอบครัว
3. พืชที่ปลูกควรเป็นพืชล้มลุก
4. พืชที่ไม่แนะนำให้ปลูกเป็นพืชแซมคือ อ้อย มันสำปะหลังละหุ่ง
5. ควรมีการใส่ปุ๋ยบำรุงพืชแซม
6. ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำควรปลูกพืชตระกูลถั่ว
7. ควรปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วทันทีเมื่อเลิกปลูกพืชแซม

พืชร่วม หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวยาง โดยอาศัยร่มเงาของต้นยาง ซึ่งพืชที่แนะนำได้แก่กระถินหวาน สละ หวาย สะเดาเทียม หน้าวัวหรือเปลี่ยวเทียน จิงแดง เป็นต้น โดยในการปลูกควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. ควรปลูกพืชตามความต้องการของตลาด
2. พิจารณาผลตอบแทนจากการปลูกพืชร่วมแต่ละชนิด
3. เกษตรกรควรคุ้นเคยกับการปฏิบัติดูแลรักษาพืชร่วมที่เลือกปลูก
4. พืชร่วมยางจะต้องไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานในสวนยาง หรือมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง

การเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง

การเลี้ยงสัตว์ในสวนยางสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนยางดำเนินการได้ใน 2 รูปแบบคือ การปลูกหญ้าเพื่อเลี้ยงสัตว์ในสวนยางอ่อน และการปล่อยสัตว์กินหญ้าในสวนยาง สัตว์ที่นิยมเลี้ยง เช่น แพะ แกะ สัตว์ปีก นอกจากนี้ในสวนยางสามารถเลี้ยงผึ้งได้ด้วย

โครงการปลูกยางพารา

รายละเอียดของโครงการปลูกยางพารา

โครงการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง ให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2547-2549) และการแก้ปัญหาที่ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ป่าไม่ได้รับความเดือดร้อน

1. โครงการ ปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้ และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1

2. เป้าหมาย พื้นที่ปลูกยาง 1,000,000 ไร่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่

3. ระยะเวลา ดำเนินการ 3 ปี (2547-2549)

4. พื้นที่ปลูกยาง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 พื้นที่ปลูกยาง ในประเทศไทย (หน่วย: ไร่)

ปี	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม
2547	140,000	60,000	200,000
2548	210,000	90,000	300,000
2549	350,000	150,000	500,000
รวม	700,000	300,000	1,000,000

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2546)

5. หลักเกณฑ์

5.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละราย ต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่ารายละ 7 ไร่ (แปลงกริด) แต่ไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ให้เสนอกรมวิชาการเกษตรพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆไป

5.2 พื้นที่ปลูกยางแต่ละราย ต้องอยู่ในเขตปลูกยางที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

5.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางจะได้รับความช่วยเหลือ

1) ค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน 1,440 บาท/ไร่ โดยจัดให้ในปีแรก

2) สินเชื่อ (เงินกู้) เป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาท/ไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวด ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนด

6. การเตรียมพันธุ์ยาง

6.1 กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้จัดหาพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง ขนาด 1 นิ้วตร ในราคา ต้นละ 16 บาทเป็นราคา ณ แปลงเพาะชำต้นยาง

6.2 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่ออำนวยความสะดวกต่อเกษตรกรที่จะมารับพันธุ์ยางไปปลูกโดยกำหนดศูนย์มีต้นยางชำถุงไม่น้อยกว่า 555,000 ต้นต่อศูนย์

6.3 กรมวิชาการเกษตรจะกำหนดพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกทั้งโครงการและศูนย์ผู้ตรวจสอบความถูกต้องตามพันธุ์ยาง ณ แปลงผลิตพันธุ์ยาง

7. ปริมาณและราคาพันธุ์ยางที่ผลิต

พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกในพื้นที่ 1,000,000 ไร่ ต้องผลิตต้นยางชำถุงทั้งสิ้น 90 ล้านต้น วงเงิน ที่ใช้ 1,440 ล้านบาท (ยางชำถุงต้นละ 16 บาท) แยกเป็นรายปีดังนี้

- 1) ปี 2547 จำนวน 18 ล้านต้น เป็นเงิน 288 ล้านบาท
- 2) ปี 2548 จำนวน 27 ล้านต้น เป็นเงิน 432 ล้านบาท
- 3) ปี 2549 จำนวน 45 ล้านต้น เป็นเงิน 720 ล้านบาท

8. วิธีดำเนินงาน

8.1 กรมวิชาการเกษตรและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กำหนดแผนการตรวจรับและส่งมอบพันธุ์ยาง ณ ศูนย์กระจายพันธุ์ยาง

8.2 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางรับพันธุ์ยางจากศูนย์กระจายพันธุ์ยาง เพื่อจ่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

8.3 สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กำหนดจ่ายสินเชื่อโดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ ตามหลักการปฏิบัติของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

8.4 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกอบรมเกษตรกร การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผลการปลูกยางของโครงการ และกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ

9. กำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังนี้

9.1 คุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง

9.1.1 เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย

9.1.2 มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ หรือที่ดินที่เช่าจากรัฐ และมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเอกสารสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าซึ่งราชการออกให้

9.2 หลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ

9.2.1 ที่ดินต้องอยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางและเป้าหมายที่กรมวิชาการเกษตร (กวก.)

9.2.2 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางใน 30 ตารางกิโลเมตร ต้องมีพื้นที่ปลูกยางรวมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางไม่น้อยกว่า 5,000 ไร่

9.2.3 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางที่ไม่เคยมีส่วนยางมาก่อนจะได้รับ อนุมัติให้ปลูกยางรายละไม่น้อยกว่า 7 ไร่ และไม่เกิน 30 ไร่ กรณีเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูก ยางเคยมีส่วนยางมาก่อนจะได้รับอนุมัติให้ปลูกยางตามจำนวนเนื้อที่ซึ่งเมื่อรวมกับเนื้อที่สวนยางที่ มีอยู่แล้วต้องไม่เกิน 30 ไร่

9.2.4 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางจะได้รับต้นยางชำถุงจำนวน 90 ต้น/ไร่ ที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้จัดสรรให้สำหรับการส่งมอบและการรับมอบต้นยางชำถุงข้างต้น ให้เป็นไปตามแผนการกระจายต้นยางชำถุงที่กรมวิชาการเกษตรและสำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง (สกย.) กำหนด

9.2.5 ให้ สกย. เป็นผู้กระจายและแจกจ่ายต้นยางชำถุงตามข้อ 2.4 ให้ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง

9.2.6 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา มีสิทธิได้รับสินเชื่ออัตรา ดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ในวงเงินกู้ไม่เกิน 5,360 บาทต่อไร่ โดยแบ่งจ่ายเป็นงวดๆในระยะ 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินกู้ที่ สกย. กำหนด

9.2.7 ให้ สกย. เป็นหน่วยงานหลักในการให้คำแนะนำวิชาการการปลูกยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยาง และการดูแลรักษาสวนยาง ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วม โครงการปลูกยางโดยมี กวก. เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ และกรมส่งเสริมการเกษตร (กสศ.) เป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดเกษตรกร

9.2.8 ให้ สกย. กวก. กสศ. และกรมส่งเสริมสหกรณ์(กสศ.) เป็นผู้ร่วมให้ การสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการผลิต แปรรูปและการตลาด

9.3 การสมัครเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

9.3.1 เกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการปลูกยางตามแบบที่กำหนด และยื่นต่อ หน่วยงานของ สกย. กวก. กสศ. และเจ้าหน้าที่หน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ใน ตำบล อำเภอ และจังหวัดที่กำหนดเป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง

9.3.2 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง ต้องแสดงหลักฐานบัตรประจำตัว ประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนและหลักฐานแสดง กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิการครอบครอง หรือสัญญาเช่าซึ่งทางราชการออกให้ในที่ดินที่ขอเข้าร่วม โครงการปลูกยางมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ที่รับสมัครตามข้อ 3.1 เพื่อรวบรวมส่งให้ สกย. ตรวจสอบ ความถูกต้องและครบถ้วนของหลักฐานและใบสมัครและคุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการฯตามข้อ 2.3 และให้ สกย. รวบรวมหลักฐานกรรมสิทธิ์และครอบครองที่ดินส่งให้จังหวัด หรือคณะกรรมการที่จังหวัดแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของหลักฐาน

9.3.3 เมื่อ สกย. และจังหวัดดำเนินการตามข้อ 3.2 เรียบร้อยแล้วให้ส่งมอบหลักฐานและเอกสารให้ กวก. เพื่อดำเนินการตรวจสอบตามข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2

9.4 ขั้นตอนในการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

9.4.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และผ่านการพิจารณา ตามข้อ 3.3 กวก. จะนำเสนอคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 เพื่อพิจารณาและเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติ

9.4.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะประกาศรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางภายในเดือนธันวาคม 2546

9.4.3 สกย. จัดปฐมนิเทศชี้แจงและการฝึกอบรมข้อปฏิบัติของโครงการฯ และการปลูกยางให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตามข้อ 4.2 และมอบประกาศนียบัตรและหนังสือประจำตัวผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการช่วยเหลือจากโครงการฯ

9.4.4 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยาง นำประกาศนียบัตรและหนังสือประจำตัวตามข้อ 4.3 ยื่นกู้เงินจาก ธกส.

9.5 เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการปลูกยาง

9.5.1 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางต้องนำยางชำถุงที่ได้รับตามข้อ 2.4 และข้อ 2.5 ไปปลูกในที่ดินที่ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการฯ เท่านั้นและต้องปฏิบัติตามระเบียบหลักเกณฑ์ การปลูกยางที่ สกย. กำหนด และต้องปฏิบัติตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ สกย. แนะนำ หากไม่ปฏิบัติตามจะระงับการช่วยเหลือ และสงวนสิทธิที่จะเรียกเงินค่าพันธุ์ยางคืนรวมทั้งต้องคืนเงินที่ใช้ไปแล้วให้ ธกส. และขึ้นบัญชีเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับยางพาราจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในโอกาสต่อไป

9.5.2 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางต้องอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการปลูกยางของผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

กิจกรรมการปลูกยางพารา

ประมาณณ์ คำโอพาธ (2546: 91-92) กล่าวว่า การปลูกยางพาราในปีที่ 1-6 จะเป็นช่วงระยะเวลาการลงทุน ซึ่งจะยังไม่มียางได้ เนื่องจากยางพารายังไม่ให้ผลผลิต และยางพาราจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 7 เป็นต้นไป

กิจกรรมการปลูกยางพาราในปีที่ 1 กิจกรรมในปีที่ 1 จะเป็นลักษณะของการเตรียมพื้นที่โดยการบุกเบิกพื้นที่สำหรับปลูกซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ จากนั้นจึงทำการไถพรวนเพื่อปรับพื้นที่ ซึ่งจะกระทำโดยใช้เครื่องจักรเช่น รถแทรกเตอร์ หรือแรงงานคน แล้วจึงทำการวางแผนและขุดหลุมปลูก ซึ่งการวางแผนนี้จะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และพันธุ์ยางพาราที่ปลูกเป็นหลัก โดยเกษตรกรจะใช้ไม้ไผ่กร่วมกับการขึงเชือกเพื่อวางแผนในการปลูกยางพารา โดยส่วนใหญ่จะมีระยะในการปลูกระยะ 7 x 2.5 เมตร สำหรับการขุดหลุมจะขุดหลุมกว้าง x ยาว x ลึก เท่ากับ 50 x 50 x 50 เซนติเมตร จากนั้นจึงใส่ปุ๋ยสำหรับรองก้นหลุม สำหรับพันธุ์ยางพาราที่ใช้ส่วนใหญ่จะนิยมปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ซึ่งจำนวนต้นที่ปลูกต่อไร่ประมาณ 80 – 120 ต้นต่อไร่

กิจกรรมการปลูกยางพาราในปีที่ 2-6 กิจกรรมในปีที่ 2-6 จะเป็นการดูแลรักษาเพื่อให้ยางพารามีการเจริญเติบโตดี จะเป็นการปลูกซ่อมในต้นที่ตาย การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช

กิจกรรมการปลูกยางพาราในปีที่ 7-25 กิจกรรมในปีที่ 7-25 จะเป็นกิจกรรมบำรุงรักษาด้านยาง และกิจกรรมในการผลิตยางแผ่นดิบเพื่อจำหน่าย สำหรับกิจกรรมในการผลิตน้ำยางแผ่นดิบเพื่อจำหน่าย ได้แก่ การกรีดยาง และการทำยางแผ่น โดยในส่วนของการกรีดยางนั้น เกษตรกรจะเริ่มเปิดกรีดยางเมื่อมีขนาดเส้นรอบวงของลำต้นที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน โดยจะทำการกรีดยางในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 6.00-8.00 น. เริ่มต้นกรีดยางในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป ส่วนในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน จะเป็นช่วงที่ยางผลัดใบจึงไม่มีการกรีด ในการจ่ายค่าจ้างในการกรีดบางจะตกลงแบ่งผลประโยชน์กันจากการขายผลผลิตในอัตราส่วน 60 : 40 รายได้จึงเปลี่ยนแปลงตามจำนวนผลผลิตที่ขายได้ และจะได้รับเมื่อขายยางแผ่นแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พีระชาติ เรืองประดิษฐ์ (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ต่อผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 136 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาการรับรู้ผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีไทย-จีนของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมพบว่า เกษตรกรมีการรับรู้และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ผลกระทบมากในด้านกระบวนการผลิต

และปานกลางในด้านราคา ด้านรายได้ ด้านพื้นที่ปลูก และด้านการตลาด เกษตรกรมีการวางแผน และการปรับตัวรับผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน โดยพยายามปรับปรุงกระเทียมที่ผลิตให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ลดต้นทุนการผลิต หาพันธุ์กระเทียมที่มีคุณภาพดีมาปลูก ลดพื้นที่การปลูกโดยปลูกพืชอื่น ๆ ทดแทน และการแปรรูปผลผลิต

วิสนัย ผุสดี (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของเกษตรกรต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีการรับรู้ต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในระดับน้อยในด้านการจัดตั้งศูนย์ ด้านการทำงานเพื่อบริหารศูนย์ และด้านบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของศูนย์ ตามลำดับ

กมลธรรม แซ่ลิ้ม (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ของราษฎรที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรคอยู่ในระดับที่ดี คือ รับรู้ว่าเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่สร้างหลักประกันให้ประชาชนยามเจ็บป่วย โดยเสียค่าพยาบาลเพียง 30 บาทต่อครั้ง เมื่อเกิดการเจ็บป่วยสามารถเข้ารับการรักษาจากสถานพยาบาลใกล้บ้านหรือแม้แต่กรณีเกิดอุบัติเหตุสามารถรับการรักษาจากสถานพยาบาลอื่นที่เข้าร่วมโครงการได้ทันที ส่วนปัญหาอุปสรรคของราษฎรที่เกิดจากการเข้ารับบริการตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค พบว่า ผู้เข้ารับการรักษาไม่สามารถเลือกโรงพยาบาลที่ต้องการได้ จำเป็นต้องใช้บริการสถานพยาบาลที่กำหนดไว้ในบัตร การเข้ารักษาทุกครั้งจะต้องนำบัตรหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควบคู่ไปกับบัตรประชาชนหรือบัตรที่ทางราชการออกให้ ทำให้ผู้เข้ารับการรักษาได้รับความไม่สะดวก การรักษาโรคต่าง ๆ ไม่ครอบคลุมทุกโรค การบริการมีความล่าช้า ยาไม่มีคุณภาพ

ธนิต พงษ์อินทร์วงศ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อการปลูกยางพารา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ทำการปลูกยางพาราที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 319 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 5 คน มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 5 คน ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 26 ไร่ มีรายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ยจำนวน 163,552 บาทต่อปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ เฉลี่ยจำนวน 37,958.78 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ

การปลูกยางพาราจากวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 29 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 9 ปี ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อการปลูกยางพารา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ และด้านยางพาราโดยรวมในระดับมาก

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อการปลูกยางพาราพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการเกษตร ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจที่มีต่อการปลูกยางพาราของเกษตรกรในด้านอายุ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการฝึกอบรมทางการเกษตร

เอกพงษ์ หนูพลับ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการปลูกยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง และผลจากการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการปลูกยางพารา คือตลาดยางพารา ปัจจัยด้านการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของภาครัฐ ปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพล คือ นโยบายของรัฐบาล ปัจจัยด้านชีวภาพคือ ปัจจัยการผลิต ส่วนปัจจัยด้านกายภาพที่มีผลต่อการปลูกยางพาราเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ปลูกยางพารา สำหรับปัญหาของเกษตรกรในการปลูกยางพารา คือ เกษตรกรมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านการส่งเสริมการเกษตร ด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านชีวภาพ สำหรับข้อเสนอแนะในด้านเศรษฐกิจ ควรเร่งจัดสร้างแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ด้านการส่งเสริมการเกษตร ควรให้มีการศึกษาดูงานมากยิ่งขึ้น ด้านกายภาพ ควรแนะนำให้เกษตรกรปรับปรุงดินก่อนการปลูกยางพารา ด้านสังคม ควรมีนโยบายที่ชัดเจนและด้านชีวภาพ ควรจัดหาปัจจัยการผลิตบริการแก่ประชาชน

สมพร กฤษณะทรัพย์ (2540: 95) ศึกษาข้อมูลยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางด้านเศรษฐศาสตร์พบว่าการทำสวนยางในความคิดของเกษตรกรภาคใต้กำลังลดความสำคัญลงเรื่อยๆ เพราะราคายางมีราคาที่ลดต่ำลง แต่ทว่าราคาที่เป็นอยู่นี้ก็ยังคงอยู่ในระดับราคาที่ดีสำหรับเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้มีการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นทุกขณะ อีกทั้งการวิจัยยังพบว่าผลผลิตยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแม้ว่าจะได้ปริมาณที่ต่ำกว่าในภาคใต้ แต่จากปัจจัยอื่นๆ เช่น ปริมาณฝนที่น้อยกว่าทำให้กรีดยางได้เกือบทั้งปี และความเหมาะสมในการจัดตั้งโรงงานแปรรูปก็ดีกว่าภาคใต้ อีกทั้งต้นทุนค่าแรงงานก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าภาคใต้ด้วย ซึ่งหากรัฐให้การสนับสนุนให้เกิดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การสร้างโรงงานกลางแปรรูปน้ำยางข้น โรงงานผลิตยางชีวี โรงงานผลิตยางกึ่งผลิตภัณฑ์ยาง แล้วดำเนินการให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ยางครบวงจรแล้วก็จะยังทำให้ยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่น่าลงทุนยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคสรุป (Overview)

ข่างพารานับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศโดยมีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าพืชชนิดอื่น ๆ และสามารถทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก โดยข่างพารานำเข้ามาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2442 ที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ต่อมาได้มีการขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ และจนปี พ.ศ. 2453 ได้เริ่มมีการผลิตข่างพาราเพื่อการส่งออก ซึ่งในขณะนั้นความต้องการข่างแผ่นดิบในตลาดโลกสูงมาก ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียรวมทั้งประเทศไทยได้ขยายพื้นที่ปลูกข่างพารามากขึ้น และในช่วงปี พ.ศ. 2539-2545 ปริมาณความต้องการข่างพารามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี จึงมีการคาดการณ์กันว่า หากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ต่อไป ในปี พ.ศ. 2551 โลกจะขาดแคลนข่างอย่างน้อย 41,000 ล้านบาท และความขาดแคลนจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ความต้องการใช้ข่างของโลก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรีขอเพิ่มพื้นที่ปลูกข่างพาราตามโครงการปลูกข่างพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกข่างใหม่ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) พื้นที่ปลูกข่างพารา 1 ล้านไร่ โดยแบ่งพื้นที่ปลูกในภาคเหนือจำนวน 3 แสนไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 แสนไร่ โดยได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบการกำหนดเขตปลูกข่างพาราที่เหมาะสม ตรวจสอบ ควบคุม กำกับ และจัดหาพันธุ์ข่าง ให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รับผิดชอบการฝึกอบรม การควบคุม กำกับ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปลูกข่างพาราตามโครงการ และให้กระทรวงการคลังรับผิดชอบในการจัดหาสินเชื่อให้กับเกษตรกร โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นผู้จัดสรรเงินให้เกษตรกรกู้ โดยรัฐบาลจ่ายดอกเบี้ยให้ครึ่งหนึ่งของที่เกษตรกรต้องจ่าย ทำให้เกษตรกรในภาคเหนือมีความสนใจกันมาก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้คำแนะนำวิชาการการปลูกข่าง การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดูแลรักษาสวนข่างพารา ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ

โครงการส่งเสริมการปลูกข่างพารามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดอัตราเสี่ยงของรายได้จากการปลูกพืชไร่บางชนิดที่มีปัญหาด้านการตลาด ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นคงด้านรายได้แก่เกษตรกรที่ยากจน สร้างงานในพื้นที่และก่อให้เกิดการใช้แรงงานในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า ปรับปรุงสภาพป่าและสร้างความชุ่มชื้นให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งการปลูกข่างพาราในภาคเหนือยังถือว่าเป็นสิ่งที่ใหม่อยู่สำหรับเกษตรกร อาจจะทำให้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญและขาดประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการรับรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลควรจะทำความเข้าใจและนำไปใช้อย่างถูกต้อง การรับรู้ทางสังคมจะดีหรือไม่ดี ก็เกิดจากวิธีการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ภาษาของสังคมนั้น ๆ การสื่อความหมายบางอย่าง ทำ

ให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทั้งนี้เพื่อได้ทราบว่าเกษตรกรมีการรับรู้วิธีการปลูกยางพารา อย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหน่วยที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

สถานที่ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานที่วิจัยเนื่องมาจากอำเภอดอกคำใต้ เป็นอำเภอที่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการและมีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในจังหวัดพะเยา โดยมีพื้นที่ปลูกยางพารารวม 6,437.90 ไร่ และมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 682 คน และมีแนวโน้มจะขยายการเพาะปลูกมากขึ้นในอนาคต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจกรรมการปลูกยางพารา ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรที่ทำการปลูกยางพารา จำนวน 682 ราย เพื่อการเก็บข้อมูลที่คงไว้ซึ่งคุณภาพของผลการวิจัยที่จะได้รับ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ศึกษาเกษตรกรที่ทำการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาทั้งหมด 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลคือเวียง ดงสุวรรณ บ้านถ้ำ บ้านปิ่น ป่าซาง สันโค้ง หนองหล่ม และห้วยลาน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากประชากรทั้งหมด 682 ราย โดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973: 275 อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531: 51) ทั้งนี้เนื่องจาก

ข้อจำกัดในเรื่องของเวลา รวมทั้งประชากรทั้งหมดเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ทั้งหมด ซึ่งทางโครงการมีกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราอย่างชัดเจน โดยมีลักษณะต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90 จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$N = 682$$

$$e = 0.10$$

$$n = \frac{682}{1 + 682 (0.10)^2}$$

$$= 87.21$$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 87 ราย

2. เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว เนื่องจากแต่ละตำบลมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวแทนจากแต่ละตำบล โดยคำนวณตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน จากสูตร

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

โดยที่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกยางพาราทั้งหมดและจำนวนตัวอย่างของแต่ละตำบล

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
ตำบลคือเวียง	41	6
ดงสุวรรณ	84	11
บ้านถ้ำ	34	4
บ้านป็น	121	15
ป่าซาง	168	21
สันโค้ง	33	4
หนองหล่ม	92	12
ห้วยลาน	109	14
รวม	682	87

3. เมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบลแล้ว ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากทั้ง 9 ตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (Research Instrument)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้ใช้สัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (close-ended questions) และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended questions) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางเศรษฐกิจ คือ รายได้จากการปลูกยางพารา รายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ ลักษณะทางสังคม คือ สภาพการถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำเกษตร อาชีพเกษตรกรที่ทำ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และลักษณะการ

ปลูกลายพารา หมายถึง จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกลายพารา ขนาดพื้นที่ที่ปลูกลายพารา
ประสบการณ์ในการปลูกลายพารา

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการรับรู้วิธีการปลูกลายพาราของ
เกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปลูกลายพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในด้านการปลูก
ด้านวิธีการดูแลรักษา และด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม

แบบวัดการรับรู้วิธีการปลูกลายพารา โดยแบ่งการรับรู้เป็น “รับรู้” และ “ไม่รับรู้”
และนำมาหาค่าความถี่ของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกลายพาราของ
เกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกลายพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

การทดสอบเครื่องมือ

(Pre-testing of the Instruments)

ในการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) ของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้
กำหนดแนวทางจากการตรวจเอกสาร และได้นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
และปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะให้ถูกต้องมากที่สุด

ส่วนด้านการทดสอบเพื่อหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดให้มี
การนำแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ในส่วนของระดับการรับรู้ของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ
ปลูกลายพารา ไปสัมภาษณ์เกษตรกร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ทำการศึกษา แต่มีคุณสมบัติ
ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น แล้วนำข้อมูลที่
ได้กลับมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้สูตรตามแบบของ
Kuder-Richardson (KR-21) ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 124) มีสูตรดังนี้

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] 1 - \frac{\bar{x}(n-\bar{x})}{nS_t^2}$$

เมื่อ

r_{tt} = ค่าความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการทดสอบความเชื่อมั่น ปรากฏว่าผู้วิจัยได้ทำการทดสอบจากเกษตรกรจำนวน 20 คน ซึ่งจากผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) = 0.873 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 จึงสามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

1. ผู้วิจัยนำหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือ เกษตรตำบลต่าง ๆ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในพื้นที่ เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการศึกษา
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยนัดหมายสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่กำหนดไว้
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผล แปลผล และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ นำมาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถอดรหัส และวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้คือ

1. วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่และจัดลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic means) เพื่อวัดความโน้มเอนเข้าสู่ส่วนกลาง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดการกระจาย
2. วิเคราะห์ระดับการรับรู้ของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) โดยแบ่งเป็น “รับรู้” และ “ไม่รับรู้”

ระยะเวลาในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการทำการวิจัยทั้งสิ้น 23 เดือน คือ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร และเพื่อทราบถึงการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอโคกคำใต้ จังหวัดพะเยา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 87 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) การนำเสนอผลการศึกษาและวิจารณ์ผล รวมทั้งตารางข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา

ตอนที่ 2 การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

จากผลการวิจัยตารางที่ 9 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.25) เป็นเพศชาย และมีเพียงร้อยละ 5.75 ที่เป็นเพศหญิง จากข้อมูลกล่าวโดยสรุปได้ว่า เกษตรกรเพศชายยังคงเป็นผู้นำ มีอำนาจการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารามากกว่าเพศหญิง ซึ่งในการทำการปลูกยางพารา จำเป็นต้องมีการใช้แรงงาน ในกระบวนการผลิตซึ่งโดยปกติแล้วหัวหน้าครอบครัวมักเป็นเพศชาย และมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานที่ต้องใช้แรงงานเป็นหลัก สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิงนั้นจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นหม้าย/หย่าร้าง

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	82	94.25
หญิง	5	5.75
รวม	87	100.00

อายุ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 33 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดคือ 70 ปี ($SD = 8.85$) โดยมีผู้ให้ข้อมูลประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.48) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ในขณะที่เกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.18) มีอายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 28.74 มีอายุระหว่าง 28.73 และมีเพียงร้อยละ 4.60 เท่านั้น ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ตารางที่ 10)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นวัยที่สามารถตัดสินใจด้วยดุลพินิจจากประสบการณ์ของตนเองในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลประกอบอาชีพอื่นอยู่แล้วและมีความสนใจในการปลูกยางพารา จากการสัมภาษณ์เกษตรกรบางรายพบว่า การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา เนื่องจากการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ค่าพันธุ์ยาง ค่าแรงเตรียมดิน ค่าแรงในการปลูกบำรุงรักษา และปุ๋ยบำรุงยางจากหน่วยงานภาครัฐ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
40 และน้อยกว่า	28	32.18
41 – 50	30	34.48
51 – 60	25	28.74
มากกว่า 60	4	4.60
รวม	87	100.00

$\bar{X} = 46.62$

$SD = 8.85$

Min-Max = 33-70

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71.26) จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ ในขณะที่ร้อยละ 18.39 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และมีเพียงร้อยละ 10.35 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับอนุปริญาตรึขึ้นไป (ตารางที่ 11)

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาจะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูล เรียนหนังสือตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ สามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้วจะออกไปหางานทำรับจ้างเป็นกรรมกร และทำงานช่วยครอบครัวทำให้ขาดโอกาสการศึกษา ประกอบกับการศึกษาในอดีตมีเพียงภาคบังคับเท่านั้น ถ้าหากจะศึกษาต่อจะต้องเดินทางไปทางศึกษาต่อในตัวเมือง ซึ่งก็ขาดปัจจัยทางการเงิน ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญาถึงปริญาตรี ร้อยละ 10.35 เมื่อจบการศึกษาแล้วประกอบอาชีพอื่นเป็นอาชีพหลักและมีการปลูกยางพาราเป็นอาชีพเสริมบางส่วนไม่มีงานทำและพ่อแม่อาจจะมิตินเมื่อจบการศึกษาจึงปลูกยางพารา เนื่องจากเมื่อให้ผลผลิตแล้วจะให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการปลูกพืชชนิดอื่น

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาภาคบังคับ	62	71.26
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	4.60
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปว.ช.	12	13.79
อนุปริญา/ปว.ส.	6	6.90
ปริญาตรี	3	3.45
รวม	87	100.00

จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว

จากการศึกษาจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ($SD = 1.01$) ผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 2 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวมากที่สุดคือ 7 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 75.85) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3-4 คน รองลงมาร้อยละ

19.55 มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 4 คน และมีเพียงร้อยละ 4.60 มีสมาชิกในครอบครัว 2 คน ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องมาครอบครัวของคนไทยในชนบทส่วนใหญ่เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกไปสร้างบ้านใหม่ แต่ยังคงมีการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวของพ่อแม่และลูกตามลักษณะของการอุปถัมภ์ คนที่อยู่กับครอบครัวพ่อแม่ส่วนมากจะยังไม่ได้แต่งงานหรือบุตรคนสุดท้าย โดยที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ซึ่งส่วนใหญ่จะช่วยทำงานสวนยางพารา แต่หากมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้นซึ่งสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ก็จะมีการจ้างแรงงานชั่วคราวและแรงงานประจำในช่วงที่มีกิจกรรมมาก

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	จำนวน	ร้อยละ
2	4	4.60
3	16	18.39
4	50	57.46
5	7	8.05
6	8	9.20
7	2	2.30
รวม	87	100.00

X = 4.06

SD = 1.01

Min-Max = 2-7

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้จากการเกษตรอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ เฉลี่ย 67,563.22 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 12,000 บาทต่อปี และรายได้สูงสุด 300,000 บาทต่อปี (SD = 38,038.14) โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.01) มีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ ระหว่าง 30,001-90,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 13.79 มีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ มากกว่า 90,000 บาทต่อปี และร้อยละ 9.20 มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาท (ตารางที่ 13)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ เฉลี่ย 67,563.22 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่จะเป็นรายได้จากการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราระหว่างที่รอผลผลิตยางจะให้ผลผลิต ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลบางรายมีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ เป็นจำนวนเงินเพียง 12,000 บาท ต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่มาจากการทำนาขายข้าวอย่างเดียว ส่วนรายได้เป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท เป็นรายได้จากการจำหน่ายไม้ผล

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ

รายได้จากการเกษตรอื่น ๆ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
30,000 และน้อยกว่า	8	9.20
30,001-60,000	38	43.68
60,001-90,000	29	33.33
มากกว่า 90,000	12	13.79
รวม	87	100.00
$\bar{X} = 67,563.22$ $SD = 38,038.14$ $Min-Max = 12,000-300,000$		

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร

ผลการศึกษาในตารางที่ 14 ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 36.84 ปี ($SD = 10.09$) ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยที่สุดคือ 15 ปี และมากที่สุดคือ 55 ปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.52) มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาเป็นระยะเวลา 31-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 21.84 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาเป็นระยะเวลา 21-30 ปี ร้อยละ 10.34 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตร มาเป็นระยะเวลา มากกว่า 50 ปี ตามลำดับ

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับอายุและระดับการศึกษาที่เกษตรกรมีการศึกษาเพียงภาคบังคับเท่านั้น เมื่อจบการศึกษาก็จะออกมาทำการเกษตรช่วยพ่อแม่ และเมื่อแยกครอบครัวมาก็ออกมาทำการเกษตรต่อไป จึงทำให้มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรค่อนข้างมาก

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ในการทำเกษตร

ประสบการณ์ในการทำเกษตร (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
20 และน้อยกว่า	9	10.34
21-30	19	21.84
31-40	31	35.63
41-50	26	29.89
มากกว่า 50	2	2.30
รวม	87	100.00

$\bar{X} = 36.84$

SD = 10.09

Min-Max = 15-55

อาชีพเกษตรกรที่ทำ

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้า (ร้อยละ 86.21) ประกอบอาชีพเกษตรโดยการปลูกพืชไร่ รองลงมาร้อยละ 73.56 ทำการเกษตรพืชสวน ร้อยละ 41.38 ปลูกไม้ผล และร้อยละ 28.74 การเกษตรเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเคยทำการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกพืชไร่และทำสวนมากกว่าอาชีพเกษตรกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากปลูกพืชไร่ เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด เป็นอาชีพดั้งเดิมที่เกษตรกรไทยดำเนินการมาตั้งแต่ในอดีต สำหรับการปลูกพืชสวนนั้นจะเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตจากพืชไร่แล้วจะมีการปลูกพืชสวนต่อเนื่องกันไป

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพเกษตรที่ทำ

(n = 87)

อาชีพเกษตรที่ทำ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	75	86.21
พืชสวน	64	73.56
ไม้ผล	36	41.38
เลี้ยงสัตว์	25	28.74

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สภาพการถือครองที่ดิน

จากตารางที่ 16 พบว่าในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 74.72) มีสภาพถือครองเป็น สปก.4-01 รองลงมาร้อยละ 21.83 มีสภาพถือครองเป็น นส.3 และ โฉนด และร้อยละ 3.45 มีสภาพถือครองอื่น ๆ (ที่จับจอง)

จากข้อมูลกล่าวได้ว่าเกษตรกรใช้พื้นที่เอกสารสิทธิของที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ปลูกยางพาราเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นพื้นที่ภูเขา ป่าไม้เสื่อมโทรม ส่วนที่ราบลุ่มใช้ทำนาและมีปัญหาเรื่องที่ดินทำกินไม่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลบางรายพบว่าได้บุกรุกพื้นที่ป่าปลูกยางเพิ่มเติมจากที่ภาครัฐอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการทำให้เกษตรกรบุกรุกพื้นที่ป่าธรรมชาติเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดินในโครงการปลูกยางพารา

(n = 87)

สภาพการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
โฉนด	9	10.34
นส.3	10	11.49
สปก.4-01	65	74.72
อื่น ๆ (ที่จับจอง)	3	3.45
รวม	87	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ลักษณะทางสังคม

การรับรู้ข่าวสารการเกษตร

สำหรับในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารการเกษตร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าสี่ในห้า (ร้อยละ 89.66 87.36 และ 83.91) รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร โทรทัศน์ และวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 79.31 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากวิทยุ และร้อยละ 71.26 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำสวนยาง (ตารางที่ 17)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร และสื่อโทรทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรและสื่อโทรทัศน์ สามารถเปิดรับได้ง่าย โดยเฉพาะในเวลาว่างก็สามารถอ่านหรือรับชมได้ ในขณะที่มีการรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในการปลูกยางพาราในช่วงแรก ๆ ต้องใช้การดูแลรักษามาก จึงทำให้การติดต่อกับเพื่อนบ้านจึงมีน้อย

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารการเกษตร

(n = 87)

การเปิดรับแหล่งการรับรู้ข่าวสารการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร	78	89.66
โทรทัศน์	76	87.36
วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร	73	83.91
วิทยุ	69	79.31
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำสวนยาง	62	71.26
เพื่อนบ้าน	13	14.94

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร

จากตารางที่ 18 พบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.55) เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) รองลงมาร้อยละ 74.71 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 5.75 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 4.60 เป็นสมาชิกสถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเคยเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาก่อน มีสำนักงานกระจายไปทั่วถึงในท้องถิ่นต่าง ๆ และมีเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกไม่ค้ำย่งยากมากนัก และที่สำคัญคือในการกู้ยืมเงินมาลงทุนสามารถทำได้ง่าย

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร

(n=87)

การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	84	96.55
กลุ่มเกษตรกร	65	74.71
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	5	5.75
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	5	5.75
สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่นๆ	4	4.60

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารา

จากตารางที่ 19 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.56) ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจำนวน 1-4 ครั้งต่อปี รองลงมาร้อยละ 22.99 ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจำนวน 5-6 ครั้งต่อปี และร้อยละ 3.45 ได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารามากกว่า 6 ครั้งต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี (SD = 1.75) ผู้ให้ข้อมูลได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราน้อยที่สุด 1 ครั้งต่อปี และมากที่สุด 8 ครั้งต่อปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เพิ่งทำการปลูกยางพาราอาจจะยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการปลูกยางพารามากนัก การเข้าฝึกอบรมจะเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรให้มีความเชี่ยวชาญและมั่นใจที่จะทำการปลูกยางพารา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการสวนยางพาราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเตรียมพื้นที่ การปลูกและการดูแลรักษาต้นยาง สำหรับ

ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมฝึกอบรมน้อย เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่ปลูกยางพารามานานและเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว มีความรู้ความชำนาญมากพอ จึงไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมฝึกอบรมทุกครั้ง

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารา

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพารา (ครั้ง/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	34	39.08
3-4	30	34.48
5-6	20	22.99
มากกว่า 6	3	3.45
รวม	87	100.00
$\bar{X} = 3.25$ $SD = 1.75$ $Min-Max = 1-8$		

ประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.80) เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ และร้อยละ 9.20 ไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ นั้น มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเฉลี่ยประมาณ 4 ครั้งต่อปี ($SD = 1.48$) มีประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ครั้ง และมากที่สุด 9 ครั้ง โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.22) มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ จำนวน 3-6 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 20.25 มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ จำนวน 1-2 ครั้ง และร้อยละ 2.53 ประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ มากกว่า 6 ครั้ง (ตารางที่ 20)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการปลูกยางพาราต้องใช้ระยะเวลานานในการให้ผลผลิต ซึ่งทางโครงการฯ จะมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในระหว่างที่ยังไม่ให้ผลผลิต เช่น สับปะรด ข้าวโพด เป็นต้น

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	8	9.20
เคย	79	90.80
1-2	16	20.25
3-4	34	43.04
5-6	27	34.18
มากกว่า 6	2	2.53
$\bar{X} = 3.96$ $SD = 1.48$ $Min-Max = 1-9$		
รวม	87	100.00

ประสบการณ์การฝึกอบรมรวม

จากตารางที่ 21 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.03) มีประสบการณ์การฝึกอบรมรวมจำนวน 6-9 ครั้งต่อปี รองลงมาร้อยละ 31.03 มีประสบการณ์การฝึกอบรมรวมจำนวน 2-5 ครั้งต่อปี และร้อยละ 14.94 มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากกว่า 9 ครั้งต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยประมาณ 7 ครั้งต่อปี ($SD = 2.74$) ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์การฝึกอบรมน้อยที่สุด 2 ครั้งต่อปี และมากที่สุด 13 ครั้งต่อปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมโดยรวมในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยประมาณ 4 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่นอกจากทำการปลูกยางพาราแล้วยังมีการทำการเกษตรอื่นด้วย ซึ่งทางโครงการฯ และหน่วยงานทางการเกษตรอื่น ๆ จะมีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตลอดทั้งปี ซึ่งหากเกษตรกรคนใดสนใจก็จะเข้าร่วมฝึกอบรม

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมรวม

ประสบการณ์การฝึกอบรมรวม (ครั้ง/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
2-3	13	14.94
4-5	14	16.09
6-7	20	22.99
8-9	27	31.04
มากกว่า 9	13	14.94
รวม	87	100.00

$\bar{X} = 6.82$

SD = 2.74

Min-Max = 2-13

ลักษณะการปลูกยางพารา

ขนาดของพื้นที่ปลูกยางพารา

จากตารางที่ 22 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 68.96) มีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราไม่เกิน 15 ไร่ รองลงมาร้อยละ 18.39 มีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราระหว่าง 16-25 ไร่ และร้อยละ 12.64 มีขนาดพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 25 ไร่ โดยผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 21.46 ไร่ (SD = 33.57) มีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราค่าสุด 5 ไร่ และมากที่สุด 250 ไร่ เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม มีพื้นที่ปลูกยางขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราไม่เกิน 15 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดในการสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ไร่ แต่ไม่เกิน 30 ไร่ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางน้อยกว่า 7 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อยมีพื้นที่ปลูกยางมีการแบ่งเป็นส่วนจากพ่อแม่ให้บุตรหลานหลายคนจึงทำให้ขนาดพื้นที่ปลูกยางน้อย กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ ภาครัฐมีข้อผ่อนผันโดยให้กรมวิชาการเกษตรซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ที่เหมาะสมพิจารณาเป็นราย ๆ ไป จึงได้เข้าร่วมโครงการมีสิทธิได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากภาครัฐ สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่มีพื้นที่ปลูกยางพาราสูงถึง 250 ไร่ มีเพียง 1 ราย จากการสัมภาษณ์เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ว่างเปล่าและไม่ได้ใช้ประโยชน์จำนวนมาก เมื่อมีการส่งเสริมการปลูกยางพาราจึงมีความสนใจที่จะปลูกยางพารา

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดของพื้นที่ปลูกยางพารา

ขนาดของพื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
10 และน้อยกว่า	32	36.78
11-15	28	32.18
16-20	13	14.94
21-25	3	3.45
มากกว่า 25	11	12.64
รวม	87	100.00

$\bar{X} = 21.46$ $SD = 33.57$ $Min-Max = 5-250$

ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

จากตารางที่ 23 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 70.11) มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราไม่เกิน 3 ปี รองลงมาร้อยละ 21.83 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ระหว่าง 4-5 ปี และร้อยละ 8.05 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา 6 ปี โดยผู้ให้ข้อมูล ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ปี ($SD = 1.49$) ผู้ให้ข้อมูลประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อยที่สุด 1 ปี และมากที่สุด 6 ปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ปี ทั้งนี้เนื่องมาจากโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคเหนือเพิ่งเริ่มมีการส่งเสริมทำให้มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อย

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์ในการปลูกยางพารา

ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1	14	16.09
2	28	32.18
3	19	21.84
4	10	11.49
5	9	10.34
6	7	8.05
รวม	87	100.00
$\bar{X} = 2.93$ $SD = 1.49$ $Min-Max = 1-6$		

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 4 คน ($SD = 2.32$) โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพารามากที่สุดคือ 14 คน และพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 41.38) มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพารา ระหว่าง 3-4 คน ในขณะที่ประมาณหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 24.14) มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราระหว่าง 1-2 คน และ 5-6 คน ในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 10.34 มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราดังแต่ 7 คน ขึ้นไป (ตารางที่ 24)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมภายในสวนยางพาราของเกษตรกรใช้แรงงานจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสวนยางพารามีการดำเนินการที่ไม่พร้อมกัน ซึ่งจากการศึกษาจำนวนสมาชิกในครอบครัวพบว่า มีประมาณ 4 คน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ และในบางส่วนยังไม่ให้ผลผลิตหรือเพิ่งเริ่มให้ผลผลิตจึงไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มหรือหากจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มก็จะจ้างชั่วคราวเท่านั้น โดยเฉพาะกิจกรรมในการปลูกและการดูแลรักษาในช่วงเริ่มปลูก สำหรับจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพารามากที่สุดคือ 14 คนนั้นจะเป็นสวนยางพาราที่มีขนาดใหญ่จึงจำเป็นต้องใช้แรงงานมาก

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	21	24.14
3-4	36	41.38
5-6	21	24.14
มากกว่า 6	9	10.34
รวม	87	100.00
$\bar{X} = 4.18$ $SD = 2.32$ $Min-Max = 1-14$		

การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกร

ในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ด้านการปลูก

ข้อมูลด้านการปลูกในตารางที่ 25 จำนวน 12 ประเด็นนั้น พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้รับรู้ว่า 1) จะต้องทำความสะอาดแปลงปลูกยางพาราโดยการไถนทำลาย และเผาซากของตอไม้เดิมออกเสีย ก่อนทำการปลูกยางพารา 2) จะต้องมีการใช้ปุ๋ย 0-3-0 จำนวน 170 กรัม รองพื้นหลุมปลูก 3) จะต้องปลูกซ่อมยางพาราแทนต้นที่ตายไปนั้นจะต้องเลือกยางพาราที่มีขนาดความเจริญเติบโตไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของยางพาราโดยรวม 4) การวางแผนปลูกจะต้องคำนึงถึงทิศทางลม 5) การวางแผนทางปลูกต้องคำนึงถึงความลาดเอียงของพื้นที่ เพื่อป้องกันการชะล้างของผิวหน้าดิน 6) ขนาดของหลุมปลูกควรขุดให้มีขนาด 50 x 50 x 50 เซนติเมตร 7) แนวปลูกยางพาราจะต้องคำนึงถึงความสะดวกในการกรีดยาง และรวบรวมผลผลิตด้วย 8) ยางพาราที่ปลูกเป็นยางพาราชำถุง และ 9) ต้องกำหนดระยะปลูกให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความอุดมสมบูรณ์ของดิน และพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกตลอดจนชนิดของพืชที่ปลูกแซมระหว่างแถวยาง (ร้อยละ 97.70, 96.55, 95.40, 94.25, 94.25, 94.25, 93.10, 93.10, และ 91.95 ตามลำดับ) ในขณะที่อีก 3 ประเด็นซึ่งผู้ให้ข้อมูลระบุว่ามีการรับรู้ต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ 1) วิธีการปลูกยางพารามี 3 วิธี 2) การปลูกยางพาราด้วยต้นตอตา (bare root) และ 3) การปลูกยางพาราด้วยเมล็ดในแปลงปลูก แล้วติดตามในภายหลัง โดยมีผู้รับรู้เพียงร้อยละ 57.47, 56.32 และ 56.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านวิธีการปลูกยางพารา

(n=87)

ด้านการปลูก	รับรู้		ไม่รับรู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ปลูกยางพารา ต้องทำความสะอาดก่อน โดย การโค่นทำลายและเผาซากของต้นไม้เดิมออก ก่อน	85	97.70	2	2.30
การปลูกควรมีการคลุมเคล้าปุ๋ยรองก้นหลุม (ปุ๋ยหิน ฟอสเฟต สูตร 0-3-0 โดยใช้ปริมาณ 170 กรัม ต่อ หลุม) กับเศษดินที่ปากหลุมก่อนกลบหลุม	84	96.55	3	3.45
การปลูกซ่อม ควรเลือกใช้ต้นยางพาราซ่อมมีขนาด ต้นใกล้เคียงกัน แต่ถ้าต้นยางพาราซ่อมมีขนาด เล็กกว่า ต้องมีขนาดความเจริญเติบโตไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 30 ของต้นที่อยู่โดยรอบ	83	95.40	4	4.60
การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงทิศทางลม	82	94.25	5	5.75
การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงความลาดเอียงของ พื้นที่ เพื่อป้องกันการชะล้างของผิวหน้าดิน	82	94.25	5	5.75
การปลูกควรปลูกแบบสี่ก (ขนาดหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร)	82	94.25	5	5.75
การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการ กรีดย และการเก็บผลผลิต	81	93.10	6	6.90
การปลูกยางพาราด้วยต้นยางชำสูง	81	93.10	6	6.90
การกำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึง สภาพดิน และพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกตลอดจนพืชที่ ต้องการปลูกแซมระหว่างแถวยางพารา	80	91.95	7	8.05
การปลูกยางที่นิยมมี 3 วิธี	50	57.47	37	42.53
การปลูกยางพาราด้วยต้นตอตา (bare root)	49	56.32	38	43.68
การปลูกยางพาราด้วยเมล็ดแล้วติดตามในแปลง	49	56.32	38	43.68

จากข้อมูลการรับรู้ของเกษตรกรด้วยวิธี การปลูกยางพารา เกือบทั้งหมดของเกษตรกรมีการรับรู้ถึงวิธีการปลูกดี เนื่องจากเกษตรกรทั้งหมดได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลูกยางพารามาแล้ว (ตารางที่ 19) ประกอบกับเกษตรกรมีพื้นฐาน และประสบการณ์ด้านการเกษตรมานาน (ตารางที่ 14) ในขณะที่อีก 3 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้าผู้ให้ข้อมูลไม่รับรู้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากโครงการจะให้ความช่วยเหลือในเรื่องของพันธุ์กล้ายางมาให้เกษตรกรปลูกโดยตรง จึงทำให้เกษตรกรไม่มีความคุ้นเคยกับการปลูกด้วยกล้ายางพาราในรูปแบบอื่น ๆ

ด้านวิธีการดูแลรักษา

ผลการศึกษาตามตารางที่ 26 เกี่ยวกับการรับรู้ด้านวิธีการดูแลรักษา 9 ประเด็น มีผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้มากกว่าร้อยละ 90.00 จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ต้องมีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต และป้องกันการทำลายของเชื้อโรค 2) เมื่อต้นยางพารามีอายุ 23 เดือนขึ้นไป การใส่ปุ๋ยยางพาราสามารถใช้การหว่านระหว่างแถวต้นยางพาราได้ แต่ต้องห่างจากโคนต้นข้างละ 1 เมตร 3) การตัดแต่งกิ่งยางพาราควรเริ่มปฏิบัติตั้งแต่ต้นยางพารามีอายุน้อย 4) ต้นยางพาราที่เจริญเติบโตแล้ว การตัดแต่งกิ่ง จะทำให้ทรงพุ่มยางพาราไม่ทึบเป็นการป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ 5) การใส่ปุ๋ยยางพาราที่อายุน้อยกว่า 23 เดือน เกษตรกรควรเลือกใส่ปุ๋ยรอบ ๆ โคนต้นยางพารา 6) ระยะเวลาการใส่ปุ๋ยยางพาราที่เหมาะสมควรใส่ในฤดูฝน โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง ช่วงต้นฤดูฝน และกลางฤดูฝน และ 7) ไม่ควรใส่ปุ๋ยต้นยางพาราในฤดูแล้งเพราะจะทำให้ยางพารา แดกยอดอ่อนและเกิดการคายน้ำมากเกินไป (ร้อยละ 94.25, 94.25, 93.10, 90.80, 90.80, 90.80 และ 90.80 ตามลำดับ) ส่วนประเด็นวิธีการรักษาต้นยางพาราดายยอด โดยการตัดส่วนที่แห้งตายทิ้ง แล้วทาหีบด้วยสี หรือปูนขาว มีผู้ให้ข้อมูลรับรู้ร้อยละ 81.61 ในขณะที่การรับรู้วิธีการดูแลรักษาของเกษตรกรที่มีการรับรู้ร้อยละ 62.07 ได้แก่ประเด็นวิธีป้องกันการไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดดโดยการใช้ปูนขาวละลายน้ำเข้มข้นแล้วหมักทิ้งไว้ 2-3 วัน แล้วนำมาทาที่โคนต้นยางพาราบริเวณที่มีสีน้ำตาลและสีเขียวอมน้ำตาล

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านวิธีการดูแลรักษา

(n=87)

วิธีการดูแลรักษา	รับรู้		ไม่รับรู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตัดแต่งกิ่งทำเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต และ ป้องกันการเข้าทำลายของเชื้อโรค	82	94.25	5	5.75
เมื่อต้นยางพาราอายุ 23 เดือนขึ้นไป สามารถใช้การ หว่านระหว่างแถวต้นยางพาราได้ แต่ต้องห่าง จากโคนต้นข้างละ 1 เมตร	82	94.25	5	5.75
การตัดแต่งกิ่งยางพาราควรเริ่มทำตั้งแต่ยางพารามี อายุน้อยหรือระยะยางอ่อน	81	93.10	6	6.90
ต้นยางพาราที่เจริญเติบโตแล้วการตัดแต่งกิ่งจะทำให้ ทรงพุ่มของต้นยางพาราไม่อับทึบ และเป็นการ ป้องกันการเกิดโรคต่างๆ	79	90.80	8	9.20
การใส่ปุ๋ยสำหรับต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า 23 เดือน เกษตรกรควรเลือกใส่ปุ๋ย โดยใส่รอบๆ โคนต้นยางพารา	79	90.80	8	9.20
การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมควรใส่ในช่วงฤดูฝน โดยใส่ ปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงต้นฤดูฝน และกลางฤดูฝน	79	90.80	8	9.20
ในฤดูแล้งควรงดใส่ปุ๋ยต้นยางพารา เพราะจะทำให้ ต้นยางพาราแตกยอดอ่อน และเกิดการคายน้ำ มากเกินไป	79	90.80	8	9.20
วิธีการรักษาต้นยางพาราตายยอด คือ การตัดส่วน ที่แห้งตายทิ้งแล้ว ทาหีบด้วยสี หรือปูนขาว เพื่อป้องกันการเสียน้ำอย่างรวดเร็วของรอยแผล	71	81.61	16	18.39
การนำปูนขาวมาละลายน้ำให้เข้มข้นและหมักไว้ 2- 3 วัน แล้วนำมาทาที่โคนต้นยางพาราบริเวณส่วน ที่เป็นสีน้ำตาล สีเขียวอมน้ำตาล ทำเพื่อ ป้องกัน การไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดด	54	62.07	33	37.93

เมื่อพิจารณาข้อมูลจะพบว่าเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 มีการรับรู้วิธีการดูแลรักษา ยางพารา 8 ข้อความ จากทั้งหมด 9 ข้อความทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลเดียวกัน เนื่องจากทุกคนได้ ผ่านการอบรมด้านการปลูกยางพารามาแล้วและยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่มีระดับการศึกษา มากกว่าการศึกษาภาคบังคับ (ตารางที่ 11) แต่มีอีกหนึ่งข้อความ ซึ่งเกษตรกรมีการรับรู้ที่น้อยที่สุด ร้อยละ 62.07 ได้แก่ การป้องกันการไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดด (sun burn) ซึ่งมีความสำคัญ มาก เนื่องจากถ้าเกิดการไหม้ของต้นยางพาราแล้วจะทำให้เซลล์บริเวณโคนต้นยางพาราตาย ซึ่ง พื้นที่โคนต้นจะเพิ่มบริเวณที่ใช้กรีดยางทำให้กรีดยางไม่ได้ การที่เกษตรกรจำนวนหนึ่งไม่รับรู้กรณี นี้ อาจเนื่องจากไม่คาดคิดและไม่มีประสบการณ์ของอาการนี้ในแปลงปลูกในพื้นที่

ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม

จากตารางที่ 27 การรับรู้ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็น พบว่าประเด็นที่มีการรับรู้มากที่สุด (ร้อยละ 95.40) คือประเด็นการปลูกพืชแซมในสวน ยางพาราสามารถทำได้จนถึงยางพาราอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปี ส่วนที่เหลืออีก 2 ประเด็น คือ 1) การ ปลูกพืชคลุมดินในแปลงปลูกยางพาราเป็นการรักษาความชุ่มชื้นของดิน ป้องกันการชะล้างหน้าดิน ขัดขวางการเจริญเติบโตของวัชพืช และทำให้คุณสมบัติของดินดีขึ้น และ 2) การปลูกพืชแซมใน แปลงปลูกยางพารา การปลูกยางพาราให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก- ตกใช้ระยะปลูก 2.5 x 7 เมตร หรือ 3 x 6 เมตร โดยมีผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้ร้อยละ 85.06 และ 81.61 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้มากถึงการปลูกพืช แซมและพืชร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลการปลูกพืชร่วมหรือพืชแซมสามารถสร้างรายได้ ตลอดจนเกษตรกรมีความคุ้นเคยกับการปลูกไม้ผลมาก่อนและทราบดีว่าการปลูกพืชคลุมดินมี ประโยชน์ต่อดิน แต่มักมีปัญหาในช่วงฤดูแล้งโดยเป็นเชื้อไฟอาจจะทำให้เกิดความเสียหายได้ ใน ขณะเดียวกันการวางแผนปลูกของแนวยางพารามีผลต่อการรับแสงแดดของยางพารา ซึ่งจะส่งผล ต่อการเจริญเติบโตของยางพาราด้วย ในขณะที่เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่ทราบถึงความสำคัญของการวางแผน ปลูกของแนวยางพารามีผลต่อการรับแสงแดดของยางพารา เนื่องจากเคยปฏิบัติตามความ สะดวกของตนเอง และความเหมาะสมของพื้นที่ปลูก

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการรับรู้ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม

(n=87)

ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม	รับรู้		ไม่รับรู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปลูกพืชแซมที่สามารถปลูกในสวนยางพาราได้จนถึงยางพาราอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปี	83	95.40	4	4.60
การปลูกพืชคลุมดิน เป็นการรักษาความชุ่มชื้นของดิน ป้องกันการชะล้างหน้าดิน จัดขบวนการเจริญเติบโตของวัชพืช และทำให้คุณสมบัติของดินดีขึ้น	74	85.06	13	14.94
การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ควรปลูกระบบปลูก 2.5x7 เมตร และ 3x6 เมตร และควรปลูกยางพาราให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก – ตก	71	81.61	16	18.39

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกร ต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ด้านการปลูก เกษตรกรมีปัญหา 2 ประการ ปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุด ร้อยละ 28.74 ได้แก่ กล้ายางที่โครงการแจกให้เกษตรกรมีขนาดเล็กทำให้ไม่แข็งแรง ในขณะที่ปัญหารองลงมา ร้อยละ 18.39 ได้แก่ ในฤดูปลูกมีปริมาณน้ำฝนน้อยให้กล้ายางตายมากดังนั้น โครงการควรจัดหากล้ายางที่มีความสมบูรณ์ตามมาตรฐาน และควรแจกกล้ายางให้เร็ว เพื่อไม่ต้องเสี่ยงต่อภาวะฝนแล้ง เนื่องจากพื้นที่ปลูกของเกษตรกรบางส่วนไม่มีระบบชลประทานพร้อมทั้งมีการแจกกล้าซ่อมยางพาราให้แก่เกษตรกร ผู้ได้รับความเสียหาย จากกรณีนี้ให้พอเพียง

ด้านวิธีการดูแลรักษา ได้พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 59.77 ปัญหาด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย และสารเคมีมีราคาแพง และบางส่วน ร้อยละ 16.09 มีปัญหาการดูแลรักษา ยังไม่มีความรู้ด้านยางพาราดี โดยเกษตรกรเสนอแนะให้ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีการ

จัดหาปัจจัยการผลิตมาบริการเกษตรกรโดยตรง และควรจัดการฝึกอบรมด้านการดูแลรักษา อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชใหม่ที่เกษตรกรยังไม่คุ้นเคย

ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม มีเกษตรกรมีปัญหาด้วยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของพืชแซมที่ได้ผลดีในแปลงยางพารา ร้อยละ 21.84 ซึ่งเกษตรกรแนะนำให้จัดการฝึกอบรม และดูงาน การจัดการที่เหมาะสม เพื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับการดูแลรักษามากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่ปลูกยางพาราจะเป็นพื้นที่ผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นมาก่อนหรือเป็นพื้นที่ที่เสื่อมโทรม ทำให้ต้องการมีใช้ปุ๋ยจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันต้องมีการจัดเตรียมพื้นที่ให้มีความพร้อมก่อนการปลูก จึงทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องของปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาก

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพารา

(n = 87)			
ปัญหา	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการปลูก			
- ดันยางที่ได้รับมีขนาดเล็ก	- ควรมีจัดหาพันธุ์ยางที่สมบูรณ์ให้กับเกษตรกร	25	28.74
- ฤดูฝนมีปริมาณฝนตกน้อย ทำให้ดันยางตาย	- ควรแจกจ่ายซ่อมแซมในส่วนที่ดันยางตายให้กับเกษตรกร	16	18.39
ด้านวิธีการดูแลรักษา			
- ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงแพง	- ควรจัดหาปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องบริการให้กับเกษตรกรมากขึ้น	52	59.77
- มีความรู้ในการดูแลรักษาน้อย	- ควรมีการอบรมศึกษา ดูงาน เกี่ยวกับการดูแลรักษาดันยางให้มากขึ้น	14	16.09
ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม			
- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซม	- ควรมีการจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับชนิดพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่	19	21.84

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

ในการวิจัยเรื่อง “การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกำใต้ จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะต่าง ๆ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา 2) การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 87 ราย ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และลักษณะการปลูกยางพารา

ลักษณะส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 33 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดคือ 70 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ สมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน โดยมีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 2 คน และมากที่สุด 7 คน

จากผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นวัยที่สามารถตัดสินใจด้วยดุลพินิจจากประสบการณ์ของตนเองในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลประกอบอาชีพอื่นอยู่แล้วและมีความสนใจในการปลูกยางพารา จบการศึกษาเพียงภาคบังคับเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้วจะออกไปหางานทำรับจ้างเป็นกรรมกร และทำงานช่วยครอบครัวทำให้ขาดโอกาสการศึกษา ประกอบกับการศึกษาใน

อดีตมีเพียงภาคบังคับเท่านั้น มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวขนาดเล็ก (ประมาณ 4 คน) ทั้งนี้เนื่องมาครอบครัวของคนไทยในชนบทส่วนใหญ่เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกไปสร้างบ้านใหม่ แต่ยังมี การช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวของพ่อแม่และลูกตามลักษณะของการอุปถัมภ์ คนที่อยู่กับ ครอบครัวพ่อแม่ส่วนมากจะยังไม่ได้แต่งงานหรือบุตรคนสุดท้อง

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 67,563.22 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 12,000 บาทต่อปี และรายได้สูงสุด 300,000 บาทต่อปี มีประสบการณ์ในการทำ การเกษตรเฉลี่ย 36.84 ปี มีประสบการณ์ในการทำเกษตรน้อยที่สุดคือ 15 ปี และมากที่สุดคือ 55 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร โดยการปลูกพืชไร่ รองลงมาคือทำการเกษตรพืชสวน มีสภาพ ถือถือครองเป็น สปก.4-01 รองลงมา มีสภาพถือถือครองเป็น นส.3 และโฉนด

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้จากการเกษตรอื่น ๆ เฉลี่ย 67,563.22 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่จะเป็นรายได้จากการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราหรือระหว่างที่รอผลผลิตยาง จะให้ผลผลิต และจากการเลี้ยงสัตว์ในสวนยางพารา ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ใน การทำการเกษตรค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับอายุและระดับการศึกษาที่เกษตรกรมีการศึกษาเพียง ภาคบังคับเท่านั้น โดยก่อนมาปลูกยางพาราเคยปลูกพืชไร่และทำสวนมากกว่าอาชีพเกษตรกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากปลูกพืชไร่ เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด สำหรับการปลูกพืชสวนนั้นจะเมื่อเกษตรกร เก็บเกี่ยวผลผลิตจากพืชไร่แล้วจะมีการปลูกพืชสวนต่อเนื่องกันไป

ลักษณะทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรจากเอกสารเผยแพร่ ทางการเกษตร โทรทัศน์ และวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบ ทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) รองลงมาเป็น สมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยประมาณ 7 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์การ ฝึกอบรมรวมน้อยที่สุด 2 ครั้งต่อปี และมากที่สุด 13 ครั้งต่อปี และได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูก ยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี โดยได้เข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราน้อยที่สุด 1 ครั้ง ต่อปี และมากที่สุด 8 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆ เฉลี่ย ประมาณ 4 ครั้งต่อปี มีประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ครั้ง และมากที่สุด 9 ครั้ง

จากผลการศึกษาลักษณะทางสังคมแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการ ปลูกยางพาราจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร และสื่อ โทรทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรและสื่อโทรทัศน์ สามารถเปิดรับได้ง่าย

โดยเฉพาะในเวลาว่างก็สามารถอ่านหรือรับชมได้ สำหรับการเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรนั้นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเคยเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาก่อน มีสำนักงานกระจายไปทั่วถึงในท้องถิ่นต่าง ๆ และมีเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกไม่ค่อยยุ่งยากมากนัก และที่สำคัญคือในการกู้ยืมเงินมาลงทุนสามารถทำได้ง่าย การที่ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เพิ่งทำการปลูกยางพาราอาจจะยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการปลูกยางพารามากนัก การเข้ารับการฝึกอบรมจะเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรให้มีความเชี่ยวชาญและมั่นใจที่จะทำการปลูกยางพารา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการสวนยางพาราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลักษณะการปลูกยางพารา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 21.46 ไร่ โดยมีขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราค่าสุด 5 ไร่ และมากที่สุด 250 ไร่ ผู้ให้ข้อมูลประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 3 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อยที่สุด 1 ปี และมากที่สุด 6 ปี มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราเฉลี่ยประมาณ 4 คน โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในการปลูกยางพาราน้อยที่สุดคือ 1 คน และมากที่สุดคือ 14 คน

จากผลการศึกษาลักษณะการปลูกยางพาราแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีพื้นที่ปลูกยางขนาดพื้นที่ปลูกยางพาราไม่เกิน 15 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดในการสนับสนุนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายต้องมีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่อยู่ในที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ไร่แต่ไม่เกิน 30 ไร่

การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกร

ในการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ด้านการปลูก พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้รับรู้ว่า 1) จะต้องทำความสะอาดแปลงปลูกยางพาราโดยการโค่นทำลาย และเผาซากของต้นไม้เดิมออกเสีย ก่อนทำการปลูกยางพารา 2) จะต้องมีการใช้ปุ๋ย 0-3-0 จำนวน 170 กรัม รองพื้นหลุมปลูก 3) จะต้องปลูกซ่อมยางพาราแทนต้นที่ตายไปนั้นจะต้องเลือกยางพาราที่มีขนาดความเจริญเติบโตไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของยางพาราโดยรวม 4) การวางแผนปลูกจะต้องคำนึงถึงทิศทางลม 5) การวางแผนทางปลูกต้องคำนึงถึงความลาดเอียงของพื้นที่ เพื่อป้องกันการชะล้างของผิวหน้าดิน 6) ขนาดของหลุมปลูกควรขุดให้มีขนาด 50 x 50 x 50 เซนติเมตร 7) แนวปลูกยางพาราจะต้องคำนึงถึงความสะดวกในการกรีดยาง และ

รวบรวมผลผลิตด้วย 8) ขางพาราที่ปลูกเป็นขางพาราชำถุง และ 9) ต้องกำหนดระยะปลูกให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความอุดมสมบูรณ์ของดิน และพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกตลอดจนชนิดของพืชที่ปลูกแซมระหว่างแถวตามลำดับ ในขณะที่อีก 3 ประเด็นมีผู้ให้ข้อมูลระบุว่ามีการรับรู้ต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ 1) วิธีการปลูกขางพารามี 3 วิธี 2) การปลูกขางพาราด้วยต้นตอตา (bare root) และ 3) การปลูกขางพาราด้วยเมล็ดในแปลงปลูก แล้วติดตามในภายหลัง

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีการรับรู้ถึงวิธีการปลูก เนื่องจากได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลูกขางพารามาแล้ว ประกอบกับเกษตรกรมีพื้นฐาน และประสบการณ์ด้านการเกษตรมานาน ในขณะที่อีก 3 ประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ายาง มีผู้ให้ข้อมูลไม่รับรู้จำนวนค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากโครงการจะให้ความช่วยเหลือในเรื่องของพันธุ์กล้ายางมาให้เกษตรกรปลูกโดยตรง จึงทำให้เกษตรกรไม่มีความคุ้นเคยกับการปลูกด้วยกล้าขางพาราในรูปแบบอื่น ๆ

ด้านวิธีการดูแลรักษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้มากกว่าร้อยละ 90.00 จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ต้องมีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต และป้องกันการทำลายของเชื้อโรค 2) เมื่อต้นขางพารามีอายุ 23 เดือนขึ้นไป การใส่ปุ๋ยขางพาราสามารถใช้การหว่านระหว่างแถวต้นขางพาราได้ แต่ต้องห่างจากโคนต้นข้างละ 1 เมตร 3) การตัดแต่งกิ่งขางพาราควรเริ่มปฏิบัติตั้งแต่ต้นขางพารามีอายุน้อย 4) ต้นขางพาราที่เจริญเติบโตแล้วการตัดแต่งกิ่ง จะทำให้ทรงพุ่มขางพาราไม่ทึบเป็นการป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ 5) การใส่ปุ๋ยขางพาราที่อายุน้อยกว่า 23 เดือน เกษตรกรควรเลือกใส่ปุ๋ยรอบ ๆ โคนต้นขางพารา 6) ระยะเวลาการใส่ปุ๋ยขางพาราที่เหมาะสมควรใส่ในฤดูฝน โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง ช่วงต้นฤดูฝน และกลางฤดูฝน และ 7) ไม่ควรใส่ปุ๋ยต้นขางพาราในฤดูแล้ง เพราะจะทำให้ขางพารา แดกยอดอ่อนและเกิดการคายน้ำมากเกินไป ส่วนประเด็นวิธีการรักษาดินขางพาราดายยอด โดยการตัดส่วนที่แห้งตายทิ้ง แล้วทาด้วยสี หรือปูนขาว มีผู้ให้ข้อมูลรับรู้ร้อยละ 81.61 ในขณะที่การรับรู้วิธีการดูแลรักษาของเกษตรกรที่มีการรับรู้ต่ำที่สุด ได้แก่ ประเด็นวิธีป้องกันการไหม้ของต้นขางพาราจากแสงแดด โดยการใช้ปูนขาวละลายน้ำเข้มข้นแล้วหมักทิ้งไว้ 2-3 วัน แล้วนำมาทาที่โคนต้นขางพาราบริเวณที่มีสีน้ำตาลและสีเขียวมน้ำตาล

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าร้อยละ 80 มีการรับรู้วิธีการดูแลรักษาขางพารา 8 ประเด็น จากทั้งหมด 9 ประเด็น เนื่องจากทุกคนได้ผ่านการอบรมด้านการปลูกขางพารามาแล้วและยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่มีระดับการศึกษา มากกว่าการศึกษาภาคบังคับ ในกรณีที่เกษตรกรมีการรับรู้จำนวนน้อยเกี่ยวกับการป้องกันการไหม้ของต้นขางพาราจากแสงแดด อาจเนื่องจากไม่คาดคิด และไม่มีประสบการณ์ของอาการนี้ในแปลงปลูกในพื้นที่

ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม มีผู้ให้ข้อมูลรับรู้อีกจำนวนมาก (ร้อยละ 95.40) เกี่ยวกับการปลูกพืชแซมและพืชร่วม ในประเด็นการปลูกพืชแซมในสวนยางพาราสามารถทำได้ จนถึงยางพาราอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปี ส่วนที่เหลืออีก 2 ประเด็น คือ 1) การปลูกพืชคลุมดินในแปลง ปลูกยางพาราเป็นการรักษาความชุ่มชื้นของดิน ป้องกันการชะล้างหน้าดินขัดขวางการเจริญเติบโต ของวัชพืช และทำให้คุณสมบัติของดินดีขึ้น และ 2) การปลูกพืชแซมในแปลงปลูกยางพารา การ ปลูกยางพาราให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก-ตกใช้ระยะปลูก 2.5 x 7 เมตร หรือ 3 x 6 เมตร โดยมีผู้ให้ ข้อมูลมีการรับรู้ร้อยละ 85.06 และ 81.61 ตามลำดับ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้ถึงการปลูกพืชแซมและพืชร่วม เนื่องจากผู้ให้ข้อมูล ทราบว่าการปลูกพืชร่วมหรือพืชแซมสามารถสร้างรายได้ ตลอดจนมีความคุ้นเคยกับการปลูกไม้ผล มาก่อนและทราบว่า การปลูกพืชคลุมดินมีประโยชน์ต่อดิน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของ เกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกรต่อการเข้าร่วม โครงการปลูกยางพาราในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

ด้านการปลูก พบว่า ผู้ให้ข้อมูล มีปัญหาเกี่ยวกับต้นยางที่ได้รับมีขนาดเล็ก และมี ปัญหาเกี่ยวกับฤดูฝนมีปริมาณฝนตกน้อย ทำให้ต้นยางตาย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีข้อเสนอแนะควรมีจัดหา พันธุ์ยางที่สมบูรณ์ให้กับเกษตรกร และควรแจกจ่ายซ่อมแซมในส่วนที่ต้นยางตายให้กับเกษตรกร

ด้านวิธีการดูแลรักษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับปุ๋ยและสารเคมีมี ราคาแพง และ มีปัญหาเกี่ยวกับมีความรู้ในการดูแลรักษาน้อย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีข้อเสนอแนะว่าควร จัดหาปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องบริการให้กับเกษตรกรมากขึ้น และควรมีการอบรมศึกษา ดูงาน เกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นยางให้มากขึ้น

ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหากับไม่มี ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีการข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับ ชนิดพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีปัญหากับการดูแลรักษามากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของปุ๋ยและสารเคมีมีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่ปลูกยางพาราจะเป็นพื้นที่ ผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นมาก่อนหรือเป็นพื้นที่ที่เสื่อมโทรม ทำให้ใช้ปุ๋ยจำนวนมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Implications)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา สามารถที่จะอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับปีพุทธศักราช 2503 ผู้ให้ข้อมูลจึงเรียนหนังสือตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับและสามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อเรียนจบภาคบังคับแล้วจะออกไปหางานช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ขาดโอกาสการศึกษาหากจะศึกษาต่อจะต้องเดินทางศึกษาในตัวเมือง ซึ่งขาดปัจจัยทางด้านการเงิน จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ ทักษะที่นำไปปฏิบัติกิจกรรมในสวนยางค่อนข้างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม วราเอกศิริ (2529: 4) ที่ระบุว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตร มีการศึกษาดำหรือขาดมาตรฐานการศึกษา เนื่องจากจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลความเจริญ ขาดแคลนสถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียนต่อ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ยประมาณ 7 ครั้งต่อปี ซึ่งถือว่าค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เพิ่งทำการปลูกยางพาราอาจจะยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการปลูกยางพารามากนัก การเข้าฝึกอบรมจะเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรให้มีความเชี่ยวชาญและมั่นใจที่จะทำการปลูกยางพารา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการสวนยางพาราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมฝึกอบรมน้อย เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่ปลูกยางพารามานานและเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้วมีความรู้ความชำนาญมากพอ จึงไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมฝึกอบรมทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญสม วราเอกศิริ (2529: 90) ซึ่งกล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจเจตคติ (ทัศนคติ) และความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

จากผลการศึกษาการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับด้านการปลูก ด้านวิธีการดูแลรักษา ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจากในการเข้าร่วมโครงการเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายจะต้องมีการได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปลูกและการจัดการดูแลรักษา เนื่องจากยางพาราเป็นพืชใหม่สำหรับเกษตรกรในภาคเหนือ ตลอดจนมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่มีระดับการศึกษามากกว่าการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ อุดมสินธุ์ (2526: 72-73) ได้ระบุว่า การรับรู้ที่ดีหรือไม่ดีของเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของสภาพแวดล้อม เช่น สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม ตลอดจนคุณสมบัติของผู้รับรู้ เช่น สติปัญญา ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิม ความสนใจและความต้องการ ส่วนจำเนียร ช่วงโชติ (2529: 124-125) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้คือ คุณสมบัติของผู้รับรู้ซึ่งประกอบด้วยความต้องการหรือแรงขับ (need or drive) เจตคติ (attitude) บุคลิกภาพ (personality) การปรับตัวส่วนบุคคล (personal adjustment) ความใส่ใจ (attention) ซึ่งประกอบด้วยสิ่งเร้าภายนอก (external factors) เช่น ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้าความเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า ขนาดของสิ่งเร้า การเกิดซ้ำซากของสิ่งเร้า ความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า สิ่งเร้าภายใน (internal factors) เช่น ความต้องการหรือแรงขับ ความสนใจและคุณค่า การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ (preparatory set) ความต้องการและคุณค่า (need and values) บุคลิกภาพของบุคคล เช่น ลักษณะทางร่างกาย นิสัย ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความมานะอดทน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะทำให้ทราบถึงจำนวนของผู้ให้ข้อมูลในการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนงานการดำเนินงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลยังมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลไม่มากนักที่ได้รับรู้ในด้านการปลูกในประเด็นวิธีการปลูกยางพารา ด้านวิธีการดูแลรักษาในประเด็นวิธีป้องกันการไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดด จึงควรมีการทำการฝึกอบรมหรือสาธิตวิธีการปลูกยางพาราโดยวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนถึงวิธีการป้องกันโรคและศัตรูพืชให้เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

2. ด้านการปลูก ผู้ให้ข้อมูลมีปัญหาเกี่ยวกับต้นยางที่ได้รับมีขนาดเล็ก ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของยางในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีจัดหาพันธุ์ยางที่สมบูรณ์และได้มาตรฐานเพื่อส่งมอบให้กับเกษตรกร ในขณะเดียวกันควรมีการจัดเตรียมพันธุ์ยางสำรองไว้ในกรณีที่ต้องปลูกซ่อมแซมในส่วนที่ต้นยางตาย

3. ด้านวิธีการดูแลรักษา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับปุ๋ยและยาฆ่าแมลง และปัญหาเกี่ยวกับมีความรู้ในการดูแลรักษาน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาปัจจัยการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่สูงขึ้น จึงควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เหมาะสม ตลอดจนควรมีการนำเกษตรกรไปอบรมศึกษา ดูงาน เกี่ยวกับการดูแลรักษา และขอให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล และสนับสนุนงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มให้เจ้าหน้าที่ระดับตำบลออกไปติดตามและสาธิตวิธีแก่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่

4. ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแซม จึงควรศึกษาและพิจารณาพืชที่จะปลูกพืชแซมหรือพืชคลุมในสวนยางพาราให้เหมาะสมกับพื้นที่ และอาจจะส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพอื่น เช่น การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการทั้งของเกษตรกรและของตลาดด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา หากมีการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาเท่านั้น ดังนั้นหากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในพื้นที่อื่น ๆ ในภาคเหนือที่มีการปลูกยางพารา เช่น จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ซึ่งจังหวัดดังกล่าวมีการปลูกยางพาราจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราให้มากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ตลอดจนควรจะมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปใช้ในสวนยางพารา โดยจะเป็นการศึกษาตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อที่จะทราบถึงโครงสร้างของการผลิตที่แท้จริง และปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มผลผลิตต่อไป

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

- กมลธรรม แซ่ลี้ม. 2548. การรับรู้ของราษฎรที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกคน ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2546. โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กันยา สุวรรณแสง. 2533. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บารุงสาส์น.
- จำเนียร โชติช่วง. 2529. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2522. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนิต พงษ์อินทร์วงศ์. 2547. ความพึงพอใจของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อการปลูกยางพารา. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- บดี นพวงศ์ ณ อยุธยา. 2543. “ยางพาราไทยก่อนที่จะมาเป็นอันดับหนึ่งในการส่งออกของโลก”. วารสารยางพารา 19(2): 69-101.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2529. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ประภาภรณ์ คำโอภาส. 2546. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทนของการลงทุนระหว่างการปลูกยางพาราและอ้อย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปราโมทย์ สุวรรณมงคล. 2532. “การปลูกสร้างสวนยางในพื้นที่แห้งแล้ง”. วารสารยางพารา 9(1): 3-4.
- ประเทือง คลกกิจ และสุจินต์ แม้นเหมือน. 2529. “การปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ณ สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 3-5 มิถุนายน 2529. ขอนแก่น: สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. น. 18-19.

- ปัทมา ชนะสงคราม. 2537. รายงานผลลักษณะทางกายวิภาคและการรักษาต้นยางที่แสดงอาการเปลือก
 แห่งปี 2537. สงขลา: ศูนย์วิจัยยางสงขลา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. 2541. “โครงสร้างเปลือกยาง ท่อน้ำยาง และผลผลิต”. วารสารยางพารา. 16(1): 5-12.
- พงษ์เทพ ขจรไชยกูล. 2520. โรคและศัตรูยางพารา: เอกสารฉบับที่ 13. สงขลา: ศูนย์วิจัยยาง
 สงขลา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- พรทิพย์ อุดมสินธุ์. 2526. “ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร”. เอกสารการ
 สอนชุดวิชาการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรและการสร้างผู้นำการเกษตร. หน่วยที่ 1-7.
 กรุงเทพฯ: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 น. 71-73.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พระชาติ เรืองประดิษฐ์. 2548. การรับรู้ต่อผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ของ
 เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในพื้นที่อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษ
 ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัชนี นพเกตุ. 2540. จิตวิทยาการรับรู้. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ราณี วิริยะกิจเจริญ. 2535. ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทและการปฏิบัติจริง
 ของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เชียงใหม่:
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดาเถาว์ทิพย์. 2532. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการผลิตแท่งปุ๋ยอินทรีย์ระดับอุตสาหกรรม
 เพื่อใช้ปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: ภาคนิพนธ์, คณะพัฒนาการ
 เศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วสันต์ ผุสดี. 2546. การรับรู้ของเกษตรกรต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอด
 เทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
 ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สถาบันวิจัยยาง. กรมวิชาการเกษตร. 2543. สถิติยางพารา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวง
 เกษตรและ สหกรณ์การเกษตร.
- _____. กรมวิชาการเกษตร. 2546. ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจร (2542-2546).
 กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. กรมวิชาการเกษตร. 2549. สถานการณ์ยาง. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา
<http://www.rubberthai.com/satana/2548/aug/month8.htm> (1 สิงหาคม 2549).

สมพร กฤษณะทรัพย์. 2540. “ข้อมูลยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วารสารยางพารา 17(1): 95.

สุชา จันทรเฒ. 2525. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา. 2548. **รายงานผลการสำรวจเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา**. พะเยา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 2540. **การปลูกยางพารา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป.

โสภา ชูพิชัยกุล. 2521. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เอกพงษ์ หนูปลูก. 2545. **ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์**. นนทบุรี: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การรับรู้การปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการรับรู้การปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการประกอบการทำปัญหาพิเศษของผู้วิจัยเท่านั้น

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....วันที่...../...../.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เลขที่แบบสอบถาม

[] [] []

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล

ก. ลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ

() 1.ชาย

() 2.หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับ

() 1.ไม่ได้รับการศึกษา

() 2.ประถมศึกษาภาคบังคับปีที่ 4-7

() 3.มัธยมศึกษาตอนต้น

() 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปว.ช.

() 5.อนุปริญญา/ปว.ศ.

() 6.ปริญญาตรี

() 7.สูงกว่าปริญญาตรี

() 8.อื่น ๆ ระบุ.....

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

ข. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

5. รายได้จากการปลูกยางพาราในปีที่ผ่านมา คิดเป็นเงิน.....บาท

รายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นเงิน.....บาท

ค. ลักษณะทางสังคม

6. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร.....ปี
7. ท่านทำอาชีพเกษตรด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. พืชไร่ () 2. พืชสวน () 3. ไม้ผล
 - () 4. เลี้ยงสัตว์ () 5. อื่น ๆ ระบุ.....
8. สภาพการถือครองที่ดินในโครงการปลูกยางพารา
 - () 1. โฉนด () 2. นส.3
 - () 3. สปก.401 () 4. อื่น ๆ ระบุ.....
9. การเปิดรับแหล่งการเรียนรู้ข่าวสารการปลูกยางพารา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. วิทยุ () 2. โทรทัศน์
 - () 3. วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร () 4. เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร
 - () 5. เพื่อนบ้าน () 6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำสวนยาง
 - () 7. อื่น ๆ ระบุ.....
10. ท่านเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกรใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร () 2. กลุ่มเกษตรกร
 - () 3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร () 4. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 - () 5. สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ ระบุ.....
 - () 6. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย
11. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมในรอบปีที่ผ่านมา
 - 11.1 ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกยางพาราครั้ง/ปี
 - 11.2 ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรด้านอื่น ๆครั้ง/ปี

รวมได้รับการฝึกอบรมครั้ง/ปี

ง. ลักษณะการปลูกยางพารา

12. ขนาดของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดจำนวน.....ไร่
13. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา.....ปี
14. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกยางพารา
 - () 1. แรงงานในครอบครัว.....คน
 - () 2. แรงงานจ้างประจำ.....คน
 - () 3. แรงงานจ้างชั่วคราว.....คน

รวม.....คน

ตอนที่ 2 การรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง คำถามในตอนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ การรับรู้ของท่านมากที่สุด

รับรู้ มีค่าเท่ากับ 1

ไม่รับรู้ มีค่าเท่ากับ 0

ข้อความ	การรับรู้		หมายเหตุ
	1	0	
ด้านการปลูก			
1. การปลูกยางที่นิยมมี 3 วิธี			
2. การปลูกยางพาราด้วยต้นตอตา (bare root)			
3. การปลูกยางพาราด้วยต้นยางชำถุง			
4. การปลูกยางพาราด้วยเมล็ดแล้วติดตาในแปลง			
5. พื้นที่ปลูกยางพารา ต้องทำความสะอาดก่อน โดย การโค่นทำลายและเผาซากของต้นไม้เดิมออกก่อน			
6. การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงทิศทางลม			
7. การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงความลาดเอียงของพื้นที่ เพื่อป้องกันการชะล้างของผิวหน้าดิน			
8. การวางแผนปลูก ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการ กรีด และการเก็บผลผลิต			
9. การกำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึง สภาพดิน และพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกตลอดจนพืชที่ ต้องการปลูกแซมระหว่างแถวยางพารา			
10. การปลูกควรปลูกแบบลึก (ขนาดหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร)			
11. การปลูกควรมีการคลุมเคล้าปุ๋ยรองก้นหลุม (ปุ๋ยหิน ฟอสเฟต สูตร 0-3-0 โดยใช้ปริมาณ 170 กรัม ต่อ หลุม) กับเศษดินที่ปากหลุมก่อนกลบหลุม			

ข้อความ	การรับรู้		หมายเหตุ
	1	0	
12. การปลูกซ่อม ควรเลือกใช้ต้นยางพาราซ่อมมีขนาดต้นใกล้เคียงกัน แต่ถ้าต้นยางพาราซ่อมมีขนาดเล็กกว่า ต้องมีขนาดความเจริญเติบโตไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของต้นที่อยู่โดยรอบ			
วิธีการดูแลรักษา			
13. การตัดแต่งกิ่งยางพาราควรเริ่มทำตั้งแต่ยางพารามีอายุน้อยหรือระยะยางอ่อน			
14. การตัดแต่งกิ่งทำเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโต และป้องกันการเข้าทำลายของเชื้อโรค			
15. ต้นยางพาราที่เจริญเติบโตแล้วการตัดแต่งกิ่งจะทำให้ทรงพุ่มของต้นยางพาราไม่อับทึบ และเป็นการป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ			
16. การใส่ปุ๋ยสำหรับต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า 23 เดือน เกษตรกรควรเลือกใส่ปุ๋ย โดยใส่รอบๆ โคนต้นยางพารา			
17. เมื่อต้นยางพาราอายุ 23 เดือนขึ้นไป สามารถใช้การหว่านระหว่างแถวต้นยางพาราได้ แต่ต้องห่างจากโคนต้นข้างละ 1 เมตร			
18. การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมควรใส่ในช่วงฤดูฝน โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงต้นฤดูฝน และกลางฤดูฝน			
19. ในฤดูแล้งควรรดน้ำใส่ปุ๋ยต้นยางพารา เพราะจะทำให้ต้นยางพาราแตกยอดอ่อน และเกิดการคายน้ำมากเกินไป			
20. การนำปูนขาวมาละลายน้ำให้เข้มข้นและหมักไว้ 2-3 วัน แล้วนำมาทาที่โคนต้นยางพาราบริเวณส่วนที่เป็นสีน้ำตาล สีเขียวอมน้ำตาล ทำเพื่อป้องกัน การไหม้ของต้นยางพาราจากแสงแดด			

ข้อความ	การรับรู้		หมายเหตุ
	1	0	
21. วิธีการรักษาต้นยางพาราตายยอด คือ การตัดส่วนที่แห้งตายทิ้งแล้ว ทาทับด้วยสี หรือปูนขาว เพื่อป้องกันการเสียน้ำอย่างรวดเร็วของรอยแผล			
การปลูกพืชแซมและพืชร่วม			
22. การปลูกพืชแซมยางสามารถปลูกในสวนยางพาราได้จนถึงยางพาราอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปี			
23. การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา ควรปลูกระบบปลูก 2.5 x 7 เมตร และ 3 x 6 เมตร และควรปลูกยางพาราให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก – ตก			
24. การปลูกพืชคลุมดิน เป็นการรักษาความชุ่มชื้นของดิน ป้องกันการชะล้างหน้าดิน ชัดขวางการเจริญเติบโตของวัชพืช และทำให้คุณสมบัติของดินดีขึ้น			

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกยางพาราของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1. ด้านการปลูก

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ด้านวิธีการดูแลรักษา

2.1

2.2

2.3

2.4

2.5

แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3. ด้านการปลูกพืชแซมและพืชร่วม

3.1

3.2

3.3

3.4

3.5

แนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แผนการพัฒนายางพาราครบวงจร

แผนการพัฒนายางพาราครบวงจร

สถาบันวิจัยยาง (2546: 1) ได้กำหนดแผนในการพัฒนายางแบบครบวงจรไว้ 9 แผน ดังนี้

แผนที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางของเกษตรกร

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพสวนยาง	- ตั้งศูนย์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางของเกษตรกรที่องค์กรสวนยางในเนื้อที่ 100 ไร่ โดยจัดทำเป็นแปลงสาธิตเรียนรู้ และส่งเสริมประสบการณ์ การเพิ่มผลผลิต และการเสริมรายได้	กรมส่งเสริมการเกษตร องค์กรสวนยาง	ปี 2546
- การส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยและสมาชิกสถาบันเกษตรกรผสมปุ๋ยใช้เอง	- ผักกอบรวมการพัฒนาศักยภาพการผลิตโดยใช้ระบบเกษตรที่ดีเหมาะสมให้เกษตรกรและสถาบันการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2549
- การส่งเสริมปัจจัยการผลิต	- สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน เพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิตให้กับสถาบันเกษตรกร	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2549
- ส่งเสริมสถาบันการเกษตรปลูกยางพาราเพื่อรักษาสีงแวดล้อมตามมาตรฐาน FSC และ ISO 14001	- จัดทำโครงการนำร่อง ส่งเสริมการปลูกยางพาราเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาและจัดการระบบสีงแวดล้อมในสวนยางของเกษตรกร และเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน FSC และ ISO 14001 จำนวน 50 กลุ่ม พื้นที่ 30,000 ไร่ ในภาคใต้และภาคตะวันออก	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2549
- แบบจำลองศักยภาพการผลิตยางพาราครบวงจร	- สร้างแบบจำลองการผลิตยางจำแนกตามศักยภาพเพื่อที่ สภาพภูมิอากาศเพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตยาง และประเมินการผลิตยางของประเทศ	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	ปี 2545-2549

แผนที่ 2 การรักษาเสถียรภาพราคายาง

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
การ จัด ตั้ง International Tripartite Rubber council (ITRC)	ตั้งสำนักงาน (ITRC) เพื่อการบริหารงานความร่วมมือ ด้านยางพารา ระหว่างประเทศ ไทย อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย ที่ กรุงเทพฯ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ	ปี 2546
จัดตั้ง National Tripartite Rubber Co-corporations I (NTRC)	1. จัดตั้ง NTRC ของไทยประสานงานร่วมกับ International Tripartite Rubber council (ITRC) ภายใต้ความร่วมมือ ด้านยางพารา ระหว่างประเทศ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย 2. จัดตั้งเป็นองค์กรมหาชนเพื่อบริหาร NTRC 3. ดำเนินการเรื่อง มาตรการควบคุม ปริมาณส่งออกยาง ของประเทศ 4. รัฐจัดงบประมาณดอกเบี้ยต่ำ ให้ NTRC ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน บริหารการส่งออกยาง Packing Credit จำนวน 3,000 ล้านบาท เป็น Packing Stock แก่ผู้ส่งออกยาง	กรมวิชาการเกษตร องค์การสวนยาง สมาคมยางพาราไทย	ปี 2545-2549
การแทรกแซงตลาดยางพารา	1. การแทรกแซงตลาดยางเชิงธุรกิจ โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ และรัฐ ไม่ชดเชยผลขาดทุน 2. ปริมาณยางแทรกแซงไม่เกินปีละ 80,000 ตัน ลดจากเดิมที่แทรกแซง ประมาณปีละ 277,000 ตัน	องค์การสวนยาง	ปี 2545-2549
- การจดทะเบียนเกษตรกรปลูกยางพารา	- เร่งรัดการจดทะเบียน เกษตรกร ชาวสวนยาง ทุกจังหวัดปลูกยาง ให้ เป็น ไปตาม พ.ร.บ. ควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 6(4)	กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวนยาง องค์การบริหารส่วนตำบล	ปี 2545

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- สร้างคลังสินค้า	- การสร้างคลังสินค้าเพื่อเก็บฝักยาง 4 แห่ง ความจุรวม (40,000 ตัน) ที่จังหวัดระยอง (10,000 ตัน) สงขลา (25,000 ตัน) และ นครศรีธรรมราช (5,000 ตัน)	กรมวิชาการเกษตร	ปี 2545-2546
การลดการผลิต			
- การปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดี	- เร่งรัดให้ปลูกแทนยางเพิ่ม ปีละ 190,000 ไร่ โดยเพิ่มจากปัจจุบันปีละ 160,000 ไร่ เป็นปีละ 350,000 ไร่ รวม 5 ปี 950,000 ไร่ ๆ ละ 6,800 บาท	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	ปี 2545-2549
- การปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางพารา	1. เร่งรัดให้ปลูกปาล์มน้ำมันแทนยางปีละ 150,000 ไร่ รวม 2 ปี 300,000 ไร่ ๆ ละ 6,800 บาท 2. กำหนดพื้นที่ปลูกปาล์มตามเขตเหมาะสม (Zoning) ที่กำหนดไว้	กรมวิชาการเกษตร	

แผนที่ 3 การพัฒนาตลาดยางภายในประเทศ

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
การจัดตั้งตลาดกลางยางพารา	1. ตั้งตลาดกลางยางพาราเพิ่ม 2 แห่ง ที่ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากเดิม มี 3 แห่ง ที่จังหวัดสงขลา สุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช	กรมวิชาการเกษตร	ปี 2545-2549
ยางพารา	2. ขยายการรับซื้อขายแผ่นรมควัน ที่ตลาดกลางกลางยางพารา นครศรีธรรมราช	กรมวิชาการเกษตร	ปี 2545
	3. บริการซื้อขายยางจากเกษตรกร จำนวน 100,000 ตัน/ปี		
	4. ประกาศราคาและให้บริการข้อมูลราคา และ ตลาดยางพารา		

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การพัฒนาเชื่อมโยงตลาดยาง	- พัฒนาตลาดเครือข่ายเชื่อมโยงตลาดยาง ท้องถิ่น และ ตลาดเศรษฐกิจชุมชนกับตลาดกลางยางพารา	สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวนยาง	ปี 2545-2546
- การพัฒนาตลาดซื้อขายยางล่วงหน้า	- จัดตั้งตลาดแลกเปลี่ยนยางธรรมชาติตาม พ.ร.บ. ควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 6 (9) และ เชื่อมโยงกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ของกระทรวงพาณิชย์	กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์	ปี 2545-2546

แผนที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมยางดิบ

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
CupLump เป็นวัตถุดิบ ผลิตยางแท่ง	1. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผลิตยาง Cup Lump จำนวน 240 กลุ่ม ๆ ละ 50 สวน ในภาคใต้ (215) และภาคตะวันออก (25) ประกอบด้วยเครื่องจักร เครื่องอัด ยาง และอาคารรวมยาง ราคากลุ่มละ 1 ล้านบาท	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวนยาง	ปี 2545-2546
	2. ฝึกอบรมเกษตรกร สมาชิกกลุ่ม 12,000 ราย ให้มีความรู้ และสามารถผลิตยาง Cup Lump และระบบตลาด/ราคา	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวนยาง	ปี 2545-2546

**แผนที่ 5 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใ้
ภายในประเทศ**

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การจัดตั้งโรงงานต้นแบบ (Pilot Plant) ของ ผลิตภัณฑ์ ที่ใช้ยางแห้ง และน้ำยางเป็น วัตถุดิบ และศูนย์ฝึกอบรม เทคโนโลยียางครบวงจร	- สร้างโรงงานต้นแบบเพื่อ ผลิต ผลิตภัณฑ์ยาง ที่ใช้ยางแห้ง น้ำยางข้น และไม้ยางพารา เป็นวัตถุดิบ ที่ ศูนย์วิจัยยางฉะเชิงเทรา	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม สภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย	ปี 2545-2546
- การจัดสร้างห้องปฏิบัติการ ทดสอบยาง ยานพาหนะ และผลิตภัณฑ์ยางทั่วไป	- สร้างห้องปฏิบัติการ ทดสอบ มาตรฐาน ยางยานพาหนะ และ ผลิตภัณฑ์ยางทั่วไป ในบริเวณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน	กรมวิชาการเกษตร สภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย	ปี 2545
- การพัฒนาบุคลากรให้กับ ภาคอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ ยาง และไม้ยางพารา	- ให้มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิต ทาง เทคโนโลยี อุตสาหกรรมยาง และ เคมี ยาง ปีละ 100 คน 4 ปี รวม 400 คน ให้ สถาบันการศึกษา	สถาบันการศึกษา	ปี 2545-2548
การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการ ส่งออกยาง และผลิตภัณฑ์ ยาง	- สร้างศูนย์ส่งเสริมการส่งออก ซึ่ง ประกอบด้วย ส่วนแสดงสินค้า ส่วน การให้บริการ ข้อมูลสนเทศยาง และ ส่วนส่งเสริมการส่งออก ในบริเวณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อม สภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย สมาคมยางพาราไทย สมาคมธุรกิจไม้ยางพารา	ปี 2545-2546
- การจัดตั้งนิคม อุตสาหกรรมยาง ครบวงจร	- สร้างนิคมอุตสาหกรรมยาง ที่ องค์การสวนยาง กิ่ง อ. ช้างกลาง จ. นครศรีธรรมราช พื้นที่ 500 ไร่	องค์การสวนยาง การนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย	ปี 2545-2546

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- ส่งเสริมให้หน่วยงาน ภาครัฐใช้ มาตรฐาน	1. สนับสนุนให้โรงงานผลิตภัณฑ์ ใช้ ยางเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 50,000 ตัน/ปี สำหรับสนับสนุน หน่วยงานของรัฐ	กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานภาครัฐที่ เกี่ยวข้อง สำนักงานรัฐมนตรี	ปี 2545-2546
	2. กำหนดให้หน่วยงาน ภาครัฐ ใช้ ผลิตภัณฑ์ยาง ภายในประเทศ คือ ยาง รถยนต์ เชื้อเพลิง/ฟลายยาง ยางปูพื้น แผ่น ยางปูอ่างเก็บน้ำ ถุงมือยาง ถุงยาง อนามัย ทำถนนลาดยาง ยางรองคอก สะพาน ยางกันชน /ยางกันกระแทก ยางรองหมอนรถไฟ		
	3. หน่วยงานภาครัฐ ตั้งงบประมาณ รองรับ เพื่อจัดซื้อในราคาตลาด		
	4. ภาครัฐปรับปรุงกฎระเบียบ ให้มีการ กำหนดให้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาง ภายในประเทศ		

แผนที่ 6 การแปรรูปไม้ยางพารา

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- ตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ยางพารา ต้นแบบ	1. ตั้งโรงงานต้นแบบแปรรูป และ อัด สารเคมีไม้ยางพาราเชิงธุรกิจ ที่ องค์การสวนยาง กิ่ง อ.ช้างกลาง จ. นครศรีธรรมราช พื้นที่ 40 ไร่	กรมวิชาการเกษตร	ปี 2545
	2. การพัฒนาการแปรรูปไม้ยางพารา การอัดสารเคมี สำหรับสถาบัน เกษตรกรเชิงธุรกิจ		
- การจัดตั้งโรงงานแปรรูป และอบไม้ยางพารา	1. สร้างโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา ให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยาง ขนาด กำลังผลิต 70 ตัน 25 แห่ง ในภาคใต้ (20) และภาคตะวันออก (5)	กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2547
	2. สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน ในการ ทำธุรกิจซื้อขายไม้ยางพารา	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	

แผนที่ 7 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรในการแปรรูปยางดิบ

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การผลิตยางแผ่นดิบ สำหรับสหกรณ์ สกย. ที่มี โรงรม/อบยาง แล้ว	1. สนับสนุนการก่อสร้าง โรงตากยาง แผ่นดิบ 1 โรง พร้อมตะกงเสียบ 20 ชุด/ตะกง จำนวน 600 สหกรณ์	กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2546
	2. สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน ในการ ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ สกย. จำกัด จำนวน 675 สหกรณ์ ๑ ละ 500,000 บาท	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	ปี 2545-2549

แผนที่ 8 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรในการทำธุรกิจ

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การทำธุรกิจน้ำยางสด	- ก่อสร้างศูนย์รวบรวมน้ำยางสด 3 แห่ง เพื่อซื้อน้ำยางสด วันละ 180 ตัน	กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2546
- การทำธุรกิจน้ำยางข้น	- ซื้อโรงงานผลิตน้ำยางข้น พร้อม อุปกรณ์ กำลังการผลิต 3,600 ตัน/เดือน	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545
- การรวบรวมน้ำยางสด และ ผลิตน้ำยางข้น	- สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน ในการ รวบรวมน้ำยางสดจาก สหกรณ์ สกย. และเกษตรกรชาวสวนยางผลิตน้ำยาง ข้น 60 % จำหน่าย ภายในและ ต่างประเทศ	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2549
การรวบรวมยางแผ่นดิบ ยาง แผ่นรมควัน	- สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน ในการ รวบรวมยางแผ่นดิบ/ยางแผ่นรมควัน จากสหกรณ์ สกย. และเกษตรกร ชาวสวนยาง	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2549

แผนที่ 9 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรในการทำผลิตภัณฑ์ยาง

กิจกรรม	งานที่ดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา
- การจัดตั้งโรงงานผลิต ผลิตภัณฑ์ยางขนาดเล็ก สำหรับชุมชน	- สร้างโรงงานผลิต ผลิตภัณฑ์ยาง ขนาดเล็ก ใช้เทคโนโลยีต่ำ สำหรับ ชุมชน จำนวน 25 แห่ง ในภาคใต้ (15) ภาคตะวันออก (5) และ ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (5)	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร สถาบันเกษตรกร	ปี 2545-2547

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวพฤกษา จันทะโยม
 วัน เดือน ปีเกิด 7 พฤษภาคม 2523
 สถานที่เกิด จังหวัดนครราชสีมา
 ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2546 ปริญญาตรีเศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้

